

**Eesti
Liikluskindlustuse
Fond**

2018 MAJANDUSAASTA ARUANNE

Nimi	MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond
Registrikood	80206477
Aadress	Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn
Telefon	667 1800
Elektronpost	lkf@lkf.ee
Veebileht	www.lkf.ee
Majandusaasta	1. jaanuar - 31. detsember
Juhatuse esimees	Mart Jesse

SISUKORD

Tegevusaruanne.....	3
Raamatupidamise aastaaruanne	8
Finantsseisundi aruanne	8
Tulude ja kulude aruanne.....	8
Rahavoogude aruanne.....	9
Netovara muutuste aruanne.....	9
Raamatupidamise aastaaruande lisad.....	10
<i>Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest .....</i>	<i>10</i>
<i>Lisa 2. Juhtkonna olulisemad hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud.....</i>	<i>21</i>
<i>Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine .....</i>	<i>22</i>
<i>Lisa 4. Raha.....</i>	<i>28</i>
<i>Lisa 5 . Finantsinvesteeringud.....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest .....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja tegevusest garantiifondina.....</i>	<i>29</i>
<i>Lisa 8. Materiaalne- ja immateriaalne põhivara.....</i>	<i>31</i>
<i>Lisa 9. Muud kohustised .....</i>	<i>31</i>
<i>Lisa 10. Kohustised kindlustustegevusest ja tegevusest garantiifondina.....</i>	<i>32</i>
<i>Lisa 11. Kohustiste ja varade piisavuse test.....</i>	<i>32</i>
<i>Lisa 12. Tulu teenitud kindlustusmaksetest.....</i>	<i>34</i>
<i>Lisa 13. Tulud (va tulu teenitud kindlustusmaksetest, tagasinõuetest).....</i>	<i>34</i>
<i>Lisa 14. Kulud .....</i>	<i>34</i>
<i>Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded (vt lisa 10) .....</i>	<i>35</i>
<i>Lisa 16. Kahjude kujunemine .....</i>	<i>36</i>
<i>Lisa 17. Rendilepingud .....</i>	<i>36</i>
<i>Lisa 18. CABAS litsentsileping .....</i>	<i>37</i>
<i>Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega.....</i>	<i>37</i>
<i>Lisa 20. Tingimuslikud kohustised.....</i>	<i>39</i>
Sõltumatu vandeaudiitori aruanne	40
MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fondi müügitulu vastavalt EMTAK 2008-le.....	41

TEGEVUSARUANNE

Üldandmed

Mittetulundusühing Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) on liikluskindlustuse garantiifond, hüvitusorgan ja Eesti rohelise kaardi büroo. LKF tagab liikluskindlustuse süsteemi toimimise, täites liikluskindlustuse seadusest, riigiga sõlmitud halduslepingust ja põhikirjast tulenevaid ülesandeid.

LKFi asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004. aastal. LKF on 1992. aastal asutatud samanimelise avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKF on registreeritud ja tegutseb Eestis.

LKF

- ☞ on kindlustuslepinguta sõiduki sundkindlustaja ning piirikindlustuse kindlustusandja
- ☞ hüvitab seaduses ettenähtud juhul liikluskindlustuse juhtumi tõttu tekkinud kahju. Näiteks hüvitab LKF registreerimata ja tuvastamata jäänud mootorsõidukiga tekitatud kahju
- ☞ haldab liikluskindlustuse registrit, milles on teave kõikide Eesti sõidukite liikluskindlustuse lepingute ja liikluskindlustuse juhtumite kohta
- ☞ täidab teabekeskuse ülesandeid, s.t annab klientidele teavet, kellelt nõuda kahju korral kindlustushüvitist
- ☞ on rohelise kaardi büroo Eestis, korraldab muu hulgas rahvusvahelise liikluskindlustuse süsteemi toimimist Eestis
- ☞ on liikluskindlustuse garantiifond, võttes vajaduse korral üle pankrotistunud liikluskindlustuse kindlustusandja kohustised
- ☞ korraldab liikluskindlustuse vaidluste lahendamist liikluskindlustuse lepitusorgani kaudu
- ☞ pakub turuüleseid teenuseid nagu liikluskindlustuse kalkulaator, sõiduki remondi normeerimise tarkvara Cabas, liiklusõnnetuste asukohad kaardil jms

LKF on Rohelise Kaardi Büroode Nõukogu (*Council of Bureaux*) liige.

LKF on moodustanud seltsingu MTÜ Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Majandustulemused

LKFi 2018. aasta tulemiks kujunes 2 207,6 tuhat eurot kasumit. Eelmise aasta tulem oli 2 007,3 tuhat eurot kasumit. LKFi bilansimaht aruandeperioodi lõpus oli 21 487,6 (2017: 19 175,0) tuhat eurot, mille hulgas netovara suurus oli 16 907,2 (2017: 14 699,6) tuhat eurot.

Põhiliste tegevusvaldkondade panus tulemi kujunemisel oli järgnev:

- ☞ piirikindlustus 24,1 (2017: 24,6) tuhat eurot
- ☞ investeringud -8,5 (2017: 227,5) tuhat eurot
- ☞ edasikindlustus -29,4 (2017: -6,1) tuhat eurot
- ☞ garantiifondi tegevused 2 221,4 (2017: 1 791,4) tuhat eurot.

LKFi liikmemaksude põhiosa suurus oli 4 002,2 (2017: 3 844,5) tuhat eurot. Investeeringute tootlus lunastumiseni oli 0,45% (2017: 0,41%). Finantsinvesteeringute portfelli maht oli perioodi lõpus 7 668,8 (aasta alguses 7 021,3) tuhat eurot.

2018. juhtumiaasta garantiifondi nõuete summa oli 943,9 (2017: 1 265,0) tuhat eurot, olles aastaeelarves prognoositust viiendiku võrra suurem. Tulemust mõjutas prognoositust suurem kahjujuhtumite arv. Aruandeperioodil tehti garantiifondi vahenditest 897 väljamakset summas 1 019,7 (2017: 922 tk; 916,9) tuhat eurot. LKF alustas 2018. aastal 998 kahjujuhtumi (2017: 966) menetlemist, sh 871 juhtumit (2017: 883), mille puhul kahju hüvitamise kohustus on LKFi garantiifondina.

Liikmemaksu summa kasv eelmise aastaga võrreldes tuleneb kasvanud liikmemaksu baasist. Liikmemaksu baas ehk liikmete kogutud liikluskindlustuse maksed kasvasid 2018. aastal 11% võrra 103,0 miljoni euroni. LKFi liikmemaksu põhiosa arvestatakse kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (2018, 2017: 3 000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2018. aastal oli mahuosa suuruseks 3,50% (2017: 3,71%). Aasta kokkuvõttes moodustasid liikmemaksud 3,88% turu mahust (2017: 4,14%). Lisaks koguti liikmetelt liikmemaksu lisaosana 313,2 (2017: 311,7) tuhat eurot sõidukite keretööde normeerimistarkvara CABAS kasutamise eest. 2019. aastal on fikseeritud makse suuruseks 3 000 eurot kuus ja mahuosa määraks 3,50%.

LKFi tegevuskulud aruandeperioodil olid 2 207,6 tuhat eurot, kasvades võrreldes eelmise aastaga 4%. Eelarvega võrreldes jäid perioodi kulud 5% võrra prognoositust väiksemaks.

Kokku arvestati aastaprognosis majandusaastaks 1 906,8 tuhande eurost tulemit, et tagada LKFi netovara piisavus seadusega nõutavas määras. Aasta tulemile avaldas muuhulgas positiivset mõju prognoositust rohkem laekunud liikmemaks 207,8 tuhat eurot, suuremad laekumised põhjustajate tagasinõuetest ja automaatse liikluskindlustuse maksetest 208,6 tuhat eurot, madalamad tegevuskulud 99,3 tuhat eurot. Negatiivset mõju avaldasid aga prognoositust suuremad kahjunõuded 131,4 tuhat eurot.

Organisatsioon ja juhtimine

LKFi põhikirjalised juhtimisorganid on üldkoosolek, nõukogu ja juhatus. Üldkoosolekul osalevad LKFi liikmed põhimõttel *üks liige - üks hääl*.

2018. aasta jooksul kogunesid liikmed üldkoosolekule korraliselt ühe korra, koosolekul kinnitati aastaaruanne ja põhikirja muudatused ning valiti nõukogu

Nõukogu

LKFi nõukogu võib olla nelja- kuni kuueliikmeline. Nõukogu liikmete tasud koos maksudega olid aruandeaastal 18,4 (2017: 18,4) tuhat eurot. Aruande koostamise seisuga on nõukogus esindatud kindlustusandjad: Compensa, ERGO, If, Seesam ja Swedbank.

Juhatus

Neljaliikmelisse juhatusse kuuluvad Mart Jesse, Hillar Lõhmussaar, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp. Juhatus liikmete teenistuslepingud kehtivad kolm aastat kuni 12.09.2019. Juhatus liikmetele arvestatud tasud koos maksudega olid aruandeaastal 279,8 (2017: 275,7) tuhat eurot. Kompensatsiooni suurus juhatus liikme ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

Töötajad

Peale juhatus liikmete töötas organisatsioonis aruandeperioodi lõpu seisuga 19 töötajat (2017: 18) täiskohaks ümardatult, kelle töötasu koos maksudega oli aruandeperioodil 624,9 (2017: 589,4) tuhat eurot.

Põhilised arengud 2018. aastal

Seaduse kohaselt on LKFi omavahendite miinimum kümme protsenti liikmete liikluskindlustuse tehniliste eraldiste summast koos edasikindlustusandja osaga. Eesmärgiga välja selgitada, mis on tegelik Eesti liikluskindlustuse süsteemi riske arvestav omavahendite miinimummäär LKFis, tegime analüüsi. Analüüsi

tulemusena selgus, et LKFi tegelik omavahendite vajadus kõiki olulisi Eesti liikluskindlustuse süsteemi riske arvestades on ligilähedane seaduse alusel nõutud miinimumiga.

Alustasime automaatse liikluskindlustuse toimimise analüüsi. On selge, et automaatne liikluskindlustus toimib tõhusa vahendina võitluses liikluskindlustuseta sõitjatega. Peamine küsimus on – kas üldse ja kui pikk peaks olema kindlustuskohustusest vabastuse periood peale kindlustuslepingu lõppemist. Vastav analüüs jätkub 2019. aastal.

Analüüsisime liikluskorraldust eesmärgiga kahjusid ennetada. Paari aasta jooksul läbiviidud kampaania parkimiskorralduse parandamiseks on andmas reaalseid tulemusi. LKFi tegevuse tulemusena on mitmed parklaomanikud muutnud parkimiskorraldust ohutumaks. Analüüs näitab, et parklates, mis on viidud vastavusse standardiga, on kahjude arv vähenenud keskmiselt 25%. Soov sätestada parkimiskorralduse nõuetele vastavus seadusega ei ole kahjuks realiseerunud ja töötame selle nimel edasi 2019. aastal.

Tagamaks liikluskindlustuse registri ja selle teenuste turvalisust, kaasajastasime infosüsteemi autentimisvahendid, kaardistasime süsteemiga seotud riske, kaasajastasime süsteemi taasteplaane, viisime läbi taasteteste, valmistusime ründetestideks. Registri käideldavuse parandamiseks ja hoolduspauside lühendamiseks täiustasime registri tarkvara ning hooldusprotseduure.

2017. aastal käivitasime liikmetele mõeldud liikluskindlustuse isikukahju nõuete hindamise teenuse. 2018. aastal läbiviidud analüüs teenuse sisu, kasulikkuse ja vajalikkuse kohta ning sellele järgnenud arutelud erinevates töögruppides andsid ühese vastuse – teenusega tuleb jätkata. 2018. aastal esitati LKFile 23 tellimust vastava hinnangu saamiseks. Üldiselt vastab see uute keerukate isikukahjude arvule. LKF on teenuse osutamise tulemusena koostanud kokkuvõtte tähelepanekutest, millest on liikmetel kasu isikukahju käsitlemisel.

Andsime sisendi liikluskindlustuse direktiivi uuendamisse, osundades ennekõike riskidele, mis direktiivi projektist tulenevad. Nii Eesti kui paljude teiste riikide tegevuse tulemusena muutis Euroopa Komisjon väljapakutud direktiivi sõnastust ja jättis ebamõistlikud kindlustuskaitse laiendused tekstist välja. Samas jäid muutmata garantiifondide tegevuspõhimõtete sätteid, mis on probleemiks Eestile ja teistele väikestele liikmesriikidele.

Analüüsimaks põhjuseid, miks kasutatakse liikluskindlustuse lepinguta sõidukeid, viisime läbi kaks projekti. 2018. aasta kevadel kontrollisime koostöös Europarkiga nende parklates parkivate sõidukite liikluskindlustuse olemasolu. Projekt oli edukas, kuigi saadud tulemus oli ehmatav – 2% sõidab liikluskindlustuseta ning peale meeldetuletust sõlmisid pooled neist liikluskindlustuse lepingu. Kontrollisime üle 60 000 sõiduki liikluskindlustuse kehtivust. Sügisel saatsime 300 meeldetuletust neile, kelle liikluskindlustuse leping äsja lõppes, kuid lepingut ei uuendatud. Ka selle projekti tagasiside näitas, et liikluskindlustus unustatakse liiga tihti. Jätkame võitlust kindlustamata sõidukitega.

2018. aastal kontrollisime kindlustusandjate tellimusel sõidukite remondi kvaliteeti. Kutsusime pea 200 hiljuti kindlustushüvitise eest remonditud sõidukit kontrolli, et saada hinnang, kas sõiduki remont teostatakse kvaliteetselt ja kas remondiettevõtte esitatud arve vastab tehtud töödele. Kontrolli tuli 63 sõidukit. Vaatamata sellele, et 66% kontrollidest näitas probleemi sõiduki remondi kvaliteediga, ei ole olukord murettekitav. Enamik leidudest olid väikesed, üksnes asjatundjatele leitavad ja lihtsalt kõrvaldatavad probleemid.

Analüüsisime liikluskindlustuse mittevahalise kahju hüvitisi ja lõime registri, mis aitab kindlustusandjal määrata õiget mittevahalise kahju summat ning aitab vastavat summat selgitada kliendile.

Põhilised arengud 2019. aastal

Euroopa Komisjon on algatanud liikluskindlustuse direktiivi muutmise. Jätkame tööd ELi liikluskindlustuse direktiivi projekti sõnastuse parandamiseks. Ühe ettepaneku kohaselt allutatakse kindlustusandja koduriigi

garantiifondile ka liikme piiriülese tegevuse käigus võetud riskid. Eesti seda muutust ei toeta. Pingutame koos väiksemate liikmesriikidega, et väljapakutud ettepanek ei jõustuks. Ka muud võimalikud muutused tingivad liikluskindlustuse seaduse muutmise. Seetõttu alustame mõtete kogumist liikluskindlustuse seaduse muutmiseks.

Analüüsime kindlustusandjatega ühiste arst-ekspertide kasutamise võimalikkust. Isikukahju hüvitamise otsustamisel peavad kindlustusandjad vastama küsimustele – kas vigastus või tervisekahjustus on tekkinud sellest juhtumist, mis mõju see vigastus või tervisekahjustus isiku töövõimele omab, mis ravi see vigastus või tervisekahjustus vajab, mis võimalused on edasise kahju vähendamiseks. Tihti on raske leida eksperti neile küsimustele vastamiseks. Püüame leida võimalusi erialaasjatundjate ühiseks kasutamiseks.

Täiendame liikluskindlustuse registri teenuseid, et toetada kindlustuslepingu dünaamilist muutmist, näiteks hinnastamist vastavalt sõiduki tegelikule kasutamise ajale. Kaasajastame rakendatud turvameetmeid, viime läbi ründeteste, täiustame registri taasteplaani. Valmistume 2020. aastal toimuvaks ISKE auditiks.

Jätkame liikmetele olemasolevate liikluskindlustuse riski hindamise võimaluste tutvustamist, eesmärgiga suurendada kasu kogutud andmetest. Pöörame koos liikmetega kõrgendatud tähelepanu liikluskindlustuse andmete kvaliteedile.

Jätkame ettepanekute tegemist liikluskorralduse parandamiseks, eesmärgiga kahjusid ennetada. Alustame ristmikel toimuvate liiklusõnnetuste põhjuste analüüsimisega ja pakume välja lahendused õnnetuste vähendamiseks. Jätkame tööd, et parkimiskohtade miinimumnõuded oleksid kehtestatud õigusaktidega.

Alustame Eesti kindlustusturu ettevalmistamist isejuhtivate sõidukite tulekuks. Need kindlasti tulevad Eesti teedele, selles kahtlejad on vähe. Samas on erinevaid arvamusi, millal avaldavad isejuhtivad sõidukid kindlustusele tuntavat mõju. LKFi soov on õhutada arutelu isejuhtivate sõidukite mõju üle kindlustusele.

Jätkame võitlust liikluskindlustuseta sõitjatega. Tegevuste rõhk on kindlustuseta sõitjate teavitamisel ja nende teavituste kohalejõudmise tõhustamisel.

2019. aastal töötame selle nimel, et mullu loodud liikluskindlustuse mittevaralise kahju hüvitiste registrit kasutatakse piisavalt ning sellest oleks asjaosalistele oodatud kasu.

Kaasajastame LKFi veebilehel kahju hüvitaja määramise teenust ning sellega ühtlasi lõpetame LKFi veebiteenuste uuendamise.

Lõpetame automaatse liikluskindlustuse toimimise analüüsi. Peamine küsimus on – kas üldse ja kui pikk peaks olema kindlustuskohustusest vabastuse periood peale kindlustuslepingu lõppemist. Peale analüüsi otsustame edasised sammud.

Olulisemad finantsnäitajad

31.detsembri seisuga või aasta kohta		
tuhanded eurod, va suhtarvud	2018	2017
Aruandeperioodi kohta		
Tulu liikmemaksu põhiosast	4 002	3 844
Tulu kindlustusmaksetest	891	674
Bruto kahjunõuded	-663	-969
Bruto kulud	-2 208	-2 122
Perioodi lõpu seis		
Varad kokku	21 488	19 175
Investeeringute osatähtsus varades	36%	37%
Netovara osatähtsus varades	79%	77%
Kindlustustehniliste eraldiste osatähtsus varades	21%	23%
Tulemuslikkust väljendavad näitajad		
Tulu finantsinvesteeringutelt	55	265
Tulem	2 208	2 007
Netovaratootlus	14,0%	14,7%
Varade tootlus	10,9%	11,0%
Investeeringute tootlus lunastumiseni	0,5%	0,4%
Turu koondnäitajad		
Turuosaliste liikluskindlustuse eraldised	148 515	132 282
Netovara	16 907	14 700
Nõutav omavahendite miinimum (≥ 10%, LKindIS § 71 (2))	11,4%	11,1%
Liikmemaksu baas aasta algusest	103 034	92 952
Efektiivne liikmemaksu põhiosa määr	3,88%	4,14%

Finantsnäitajate selgitused:

bruto kahjunõuded	makstud kahjud – tagasinõuded + eraldise muutus
netovara tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine netovara
varade tootlus	perioodi tulem / perioodi keskmine varade maht
investeeringute tootlus	investeeringute tulem / perioodi keskmine investeeringuportfelli maht
efektiivne liikmemaksu määr	liikmemaks / liikmemaksu baas (e liikmete kogutud kindlustusmaksed)

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

FINANTSSEISUNDI ARUANNE

VARA	31.12.2018	31.12.2017	Lisa
Raha- ja pangakontod	11 677 735	10 348 869	4
Finantsinvesteeringud	7 668 825	7 021 316	5
sh. õiglasest väärtuses muutusega läbi koondtulemi laenud ja nõuded (tähtajalised hoiused)	6 968 610	6 321 154	
	700 215	700 162	
Varad edasikindlustuslepingutest	115 100	290 718	6
Nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	1 912 074	1 342 506	7
Põhivarad	113 846	171 593	8
VARA KOKKU	21 487 580	19 175 002	
KOHUSTISED JA NETOVARA			
Kohustised	4 580 404	4 475 386	
Kohustised kindlustustegevusest	4 420 235	4 346 821	10
sh. kohustised kindlustuslepingutest	2 569 716	2 756 641	
kohustised tegevusest garantiifondina	1 850 519	1 590 180	
Muud kohustised	160 169	128 565	9
Netovara	16 907 176	14 699 616	
Ülekantud netovara ühingu loomisel	4 723 085	4 723 085	
Reservid	255 647	255 647	
Eelmiste perioodide tulem	9 720 884	7 713 572	
Aruandeperioodi koondtulem	2 207 560	2 007 312	
KOHUSTISED JA NETOVARA KOKKU	21 487 580	19 175 002	

TULUDE JA KULUDE ARUANNE

	2018	2017	Lisa
TULUD			
Tulu teenitud kindlustusmaksetest	890 965	673 775	
sh. piirikindlustuse kindlustusmaksed	26 126	27 719	
lepinguta sõidukite ja automaatkindlustuse kindlustusmaksed	864 839	646 056	
Tulu liikmemaksust	4 315 681	4 156 167	18
Edasikindlustuse maksed	-101 111	-101 111	
Tulu finantsinvesteeringutelt	54 761	264 812	5
Muu tulu	130 637	108 869	13
Tulud kokku	5 290 933	5 102 512	
Kahjunõuded	-662 508	-969 386	
Edasikindlustaja osa kahjunõuetes	-188 432	-3 405	
Neto esinenud kahjunõuded	-850 940	-972 791	15
KULUD			
Nõude käsitlemise kulu	-218 139	-191 868	
Administratiivkulu	-1 319 177	-1 291 875	
Muu tegevuskulu	-670 322	-638 666	
Kulud kokku	-2 207 638	-2 122 409	14
ARUANDEPERIOODI TULEM	2 232 355	2 007 312	
MUU KOONDTULEM			
Investeeringuportfelli väärtuse muutus	-24 795	0	5
ARUANDEPERIOODI KOONDTULEM	2 207 560	2 007 312	

Lisad lehekülgedel 10 kuni 39 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAHAVOOGUDE ARUANNE

(sisse +, välja -)	2018	2017	Lisa
Rahavood põhitegevusest	1 976 289	2 024 796	
Laekunud liikmemaks	4 323 867	4 112 276	
Laekunud kindlustusmaksed	25 462	28 324	
Laekunud automaatse sundkindlustuse maksed	756 914	652 898	
Laekunud muud tulud	278 198	305 369	
Makstud kahjunõuded	-1 505 143	-1 285 808	
Laekunud tagasinõuded	504 068	531 988	
Makstud edasikindlustuse makse	-101 111	-101 111	
Makstud edasikindlustusvõtjatele	0	-45 000	
Laekunud edasikindlustusandjatelt	21 348	45 000	
Makstud tegevuskulud	-2 327 314	-2 219 140	
Rahavood investeerimistegevusest	-646 231	3 193 428	
Intresside laekumine	71 744	159 798	
Fikseeritud tulumääraga võlakirjade soetus	-1 793 552	-1 574 316	
Fikseeritud tulumääraga võlakirjade müük	1 104 325	4 144 666	
Tähtajalise hoiuste avamine	-700 000	-900 000	
Tähtajalise hoiuste lõpetamine	700 000	1 430 000	
Põhivara soetus	-28 748	-66 719	8
Rahavood kokku	1 330 057	5 218 224	
Raha perioodi alguses	10 348 869	5 131 661	
Valuutakursi muutus	-1 191	-1 016	
RAHA PERIOODI LÕPUS	11 677 735	10 348 869	4

NETOVARA MUUTUSTE ARUANNE

	Ülekantud netovara ühingu loomisel	Reservid	Eelmiste perioodide koondtulem	Aruande- perioodi tulem	Kokku
Netovara 31.12.2016	4 723 085	255 647	5 732 413	1 981 159	12 692 304
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	1 981 159	-1 981 159	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	2 007 312	1 981 159
Netovara 31.12.2017	4 723 085	255 647	7 713 572	2 007 312	14 699 616
Eelmiste perioodide koondtulem	0	0	2 007 312	-2 007 312	0
Aruandeperioodi koondtulem	0	0	0	2 207 560	2 207 560
NETOVARA 31.12.2018	4 723 085	255 647	9 720 884	2 207 560	16 907 176

Lisad lehekülgedel 10 kuni 39 on raamatupidamise aruande lahutamatud osad.

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

Lisa 1. Ülevaade olulisematest arvestuspõhimõtetest

Üldine informatsioon

Mittetulundusühingu Eesti Liikluskindlustuse Fond (LKF) asutasid kindlustusandjad vastavalt liikluskindlustuse seadusele, ühing registreeriti 29. juunil 2004 ja on 1992. aastal asutatud avalik-õigusliku isiku õigusjärglane. LKFi juriidiline aadress on Mustamäe tee 46, 10621 Tallinn.

Aruande kinnitamise seisuga on LKFi liikmeteks järgmised Eestis tegutsevad kahjukindlustusseltsid:

AAS BTA Baltic Insurance Company Eesti filiaal, AB "Lietuvos draudimas" Eesti filiaal, Akciné draudimo bendrové "Gjensidige" Eesti filiaal, AS Inges Kindlustus, Compensa Vienna Insurance Group, ADB Eesti filiaal, ERGO Insurance SE, If P&C Insurance AS, QBE Insurance (Europe) Limited Eesti filiaal, Salva Kindlustuse AS, Seesam Insurance AS, Swedbank P&C Insurance AS.

LKF on liikluskindlustuse süsteemi toimimist toetavaid teenuseid osutav organisatsioon. LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- 🔗 liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab kindlustuskaitse andma (piirikindlustus, automaatne liikluskindlustus) või kahju hüvitama (garantiifondi roll);
- 🔗 edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Juhatus koostas ja allkirjastas raamatupidamise aruande 12. aprillil 2019. aastal. Majandusaasta aruande, mille osaks on ka raamatupidamise aastaaruanne, kinnitab mittetulundusühingu üldkoosolek. Üldkoosolekul on õigus juhatuse koostatud aruanne jätta heaks kiitmata ja nõuda uue aruande koostamist.

Koostamise alused

LKFi 2018. aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega (edaspidi IFRS EL) nii nagu need on vastu võetud Euroopa Liidus. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud õiglases väärtuses kajastatavad finantsvarad.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustistele, tuludele ja kuludele. Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid on toodud lisas 2.

Aruandes esitatud väärtused on ümardatud ühe euro täpsuseni, kui ei ole märgitud teisiti.

Muudatused arvestuspõhimõtetes ja avalikustatavas teabes

Arvestuspõhimõtteid on rakendatud järjepidevalt kõigil aruandes esitatud perioodidel, välja arvatud järgnevad uued ja/või muudetud IFRS-id, mida on rakendatud alates 1. jaanuarist 2018:

IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ Standardi IFRS 9 asendab standardi IAS 39 ning kõik eelnevad IFRS 9 versioonid. Standard kehtestab uue finantsvarade klassifitseerimise ja mõõtmise raamistiku, finantskohustiste raamatupidamisliku kajastamise nõuded, finantsvarade allahindluse reeglite ja riskimaandamisarvestuse erireeglid.

Muudatus puudutas LKF finantsvarade liigituse aluseid ning nende kajastamist õiglases väärtuses läbi muu koondtulemi, st varadeks mida mõõdetakse õiglases väärtuses ja mille väärtuse muutusi kajastatakse muus koondtulemis. Muudatuse mõju avaldub tuludes kajastatava finantstehingute puhaskasum/-kahjumi summas vähenemises kuna tulemiaruanDES kajastatakse tulu realiseeritud tehingutelt ning muud õiglase väärtuse muutused kajastatakse muu koondtulemi hulgas. Muude finantsvarade liigitamist ja mõõtmist uus standard oluliselt ei muutnud.

IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“: standardiga IFRS 15 kehtestatakse 5-astmeline mudel, mida hakatakse rakendama kliendilepingutest teenitavale tulule sõltumata tegevusalast ja tulutehingu liigist. Standardi nõudmised hakkavad kehtima ka ettevõtte tavapärase tegevuse väljundiks mitteolevate mittefinantsvarade müümisest saadud kasumite ja kahjumite kajastamisele ja mõõtmisele (nt materiaalse või immateriaalse põhivara müügile). Lisaks suurenevad oluliselt avalikustamisnõuded, nt kogutulu jaotuse avalikustamine muutub detailsemaks ning avalikustatakse informatsioon teostamiskohustuste kohta, lepinguvara ja -kohustiste saldode muutused ning peamised juhtkonna hinnangud ja eeldused. Juhtkond analüüsis IFRS 15 mõjude hindamisel LKFi erinevaid tululiike ning hindas, et sellest tulenev mõju aruandele on ebaoluline. Valdav osa LKFi tulust on seotud garantiifondi tegevusega (lk. 18), mille kajastamine seoses IFRS 15 jõustumisega muudatusi kaasa ei too.

IFRS 15 „Kliendilepingutest saadav tulu“ selgitused: selgituste eesmärgiks on selgitada IASB kavatsusi IFRS 15 väljatöötamisel. Täpsustatud on teostamiskohustuste identifitseerimist, agendina tegutsemise kriteeriumeid ning litsentsitasude kajastamist. Esimese puhul muudeti 'eraldi identifitseeritava' põhimõtte sõnastust; teise puhul on antud juhiseid hindamiseks, kas ettevõtte tegutseb agendi või põhitöövõtjana, ning kuidas rakendada kontrollipõhimõtet. Litsentside kajastamise osas on lisatud juhised intellektuaalomandi ja litsentsitasude kajastamiseks. Selgitustega antakse ka täiendavaid praktilisi nõuandeid ettevõtetele, kes rakendavad IFRS 15 täielikult tagasiulatuvalt või on valinud osaliselt tagasiulatuva rakendamise. Juhtkond on hinnanud, et juhised litsentsitasude kajastamise osas, mis puudutab CABAS all-litsentsi lepinguid (lisa 17) tarkvara kasutajatega, muudatusi perioodi tuludes ning varades ja kohustistes kaasa ei too.

IFRS 4 muudatused: standardi IFRS 9 „Finantsinstrumendid“ kohaldamine koos standardiga IFRS 4 „Kindlustuslepingud“. LKF ei kasutanud muudatustega antud võimalust rakendada IFRS 9 koos IFRS 17 jõustumisega.

Uued rahvusvahelised finantsaruandlusstandardid ja tõlgendused, mis on vastuvõetud kuid veel jõustumata ja ei kehti 31. detsembril 2018 lõppenud aastaaruande perioodi kohta ja seetõttu pole neid käesoleva aruande koostamisel rakendatud

IFRS 16 „Rendilepingud“ Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Standardiga IFRS 16 kehtestatakse rentide kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted mõlemale lepingupoolele. Standard nõuab enamiku rendilepingute kajastamist ühtse mudeli alusel bilansis, likvideerides kasutus- ja kapitalirendi eristamise. Rentnikul tuleb kajastada kasutusõiguse alusel kasutatava vara ja rendikohustis, vara amortiseerida ja kohustise pealt arvestada intressi. Rendileandja arvestuspõhimõtted suures osas ei muutu ja jätkuvalt tehakse vahet kasutus- ja kapitalirendil.

Uue standardi esmakordsel rakendamisel on mõju raamatupidamise aruandele, sest see nõuab LKF-lt rentnikuna seni kasutusrendilepingutena perioodi kuludes näidatud rendimaksete kajastamist finantsseisundi aruandes varade ja kohustistena. Muudatus puudutab kontoriruumide rendilepingut. Nimetatud lepingute kajastamise muutus suurendab LKFi bilansimahtu 01.01.2019 seisuga 1% ehk 187,6 tuhande euro võrra.

IFRS 17 „Kindlustuslepingud“ Standardit kohaldatakse 1. jaanuaril 2021 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele. Kui varem on rakendatud nii IFRS 15 kui ka IFRS 9, on lubatud ka ennetähtaegne rakendamine. Standardiga IFRS 17 kehtestatakse väljastatud kindlustuslepingute kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted. Standardi kohaselt tuleks kajastata sarnaste põhimõtete alusel ka edasikindlustuslepinguid ning väljastatud valikulise kasumiosalusega investimislepinguid. Eesmärk on tagada, et ettevõtted esitaks nõutud andmeid viisil, mis annaks kõnealustest lepingutest usaldusväärse ülevaate. See informatsioon võimaldab finantsaruannete kasutajatel hinnata IFRS 17 rakendusallas kuuluvate lepingute mõju ettevõtte finantsseisundile, majandustulemustele ja rahavoogudele. EL ei ole kõnealust standardit veel heaks kiitnud.

Kuigi LKF ei ole veel lõpetanud standardi IFRS 17 võimaliku mõju esmast hindamist, ei avalda uue standardi esmakordne rakendamine juhatuse hinnangul ettevõtte varade ja kohustiste hindamisele olulist mõju, samas tuleb kasutatud hinnanguid ja eeldusi veelgi rohkem raamatupidamise aruande lisades avalikustada.

IAS 1 „Finantsaruannete esitamine“ ja IAS 8 „Arvestusmeetodid, arvestushinnangute muutused ja vead“ muudatused: mõiste 'oluline' definitsioon Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2020 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatustega täpsustatakse mõiste 'oluline' definitsiooni, selle kasutamist ning definitsiooniga kaasnevaid selgitusi. Uue definitsiooni kohaselt loetakse informatsioon oluliseks, kui võib põhjendatult eeldada, et selle väljajätmine, väärkajastamine või varjamine võiks mõjutada otsuseid, mida üldotstarbeliste finantsaruannete esmased kasutajad konkreetse aruandva majandusüksuse finantsaruannetes sisalduva finantsteabe alusel teevad. Samuti on täiendatud definitsiooniga kaasnevaid selgitusi. Muudatustega tagatakse ka see, et mõistet kasutatakse kõigis IFRS-ides samas tähenduses. EL ei ole kõnealuseid muudatusi veel heaks kiitnud. LKF-i hinnangul ei avalda ükski neist muudatustest LKF-i raamatupidamise aruandele olulist mõju.

IFRS 9 muudatus: negatiivse hüvitisega ettemaksed. Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Muudatusega lubatakse kajastada finantsvara, mille lepingutingimused lubavad või nõuavad, et lepingupool maksaks või saaks lepingu ennetähtaegse lõpetamise korral mõistlikus suuruses hüvitist (st vara omaniku seisukohalt vaadatuna tekiks nii 'negatiivne hüvitis'), korrigeeritud soetusmaksumuses või õiglases väärtuses muu koondkasumi kaudu.

LKF-i hinnangul ei avalda kahes eelpool toodud lõigus nimetatud standardite muudatused LKF-i raamatupidamise aruandele olulist mõju.

Lisaks eeltoodule rakenduvad järgmistel perioodidel standardid ja tõlgendused, mis ei oma LKFi jaoks mõju:

IFRS 10 „Konsolideeritud finantsaruanded“ ja IAS 28 „Investeeringud sidus- ja ühissetevõtetesse“ muudatused: varade müügi ja üleandmise tehingud investori ja tema sidus- või ühissetevõtete vahel;

IAS 28 muudatused: pikaajalised osalused sidus- ja ühissetevõtetes;

IFRIC-i tõlgendus 23: ebakindlus tulumaksu kajastamisel;

IAS 19 muudatus: plaani muutmine, kärpimine või arveldamine;

IFRS 3 „Äriühendused“ muudatused;

IFRIC 22 „Välisvaluutas toimunud tehingud ja ettemakstud tasud“;

IFRS-ide kontseptuaalne raamistik 2018. aasta 29. märtsil andis IASB välja finantsaruandluse muudetud kontseptuaalse raamistiku, millega pannakse paika finantsaruandluse ja standardite kehtestamise üldised põhimõtted ning antakse juhiseid aruannete koostajatele ühetaoliste arvestusmeetodite väljatöötamiseks ning nõuandeid ka teistele standardite mõistmiseks ja tõlgendamiseks.

Veel on IASB välja andnud muudatuste kogumiku „Iga-aastased IFRS-ide parandused ajavahemikuks 2015–2017“. Muudatusi kohaldatakse 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandlusperioodidele, samuti on lubatud ennetähtaegne rakendamine. Kõnealuseid muudatusi pole EL veel heaks kiitnud. Muudatused puudutavad standardeid IFRS 3 „Äriühendused“ ja IFRS 11 „Ühised ettevõtmised“ ning IAS 12 „Tulumaks“ ja IAS 23 „Laenukasutuse kulutused“.

Arvestus- ja esitusvaluuta

LKFi arvestus- ja esitusvaluuta on euro.

Raha ja raha ekvivalentid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse nõudmiseni ning soetamisel kuni 3-kuulise tähtajaga tähtajalisi hoiuseid pangas.

Välisvaluutapõhised tehingud ja kirjed

Tehingud välisvaluutas kajastatakse raamatupidamises tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Aruandes on valuutapõhised varad ja kohustised ümber hinnatud bilansi kuupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi järgi. Välisvaluutatehingutest saadud kasumid ja kahjumid on kajastatud tulude ja kulude aruandes periooditulu- ja kuluna.

Finantsvarad

Alates 01.01.2018 reguleerib finantsvarade klassifitseerimist ja kajastamist IFRS 9, varasema IAS 39 asemel. IFRS 9 nõuab finantsvarade klassifitseerimisel ja edasisel kajastamisel lähtumist investeringuportfelli ärimudelist ja instrumendi rahavoogudest, mille alusel liigitatakse finantsvarad kas võla- või omakapitaliinstrumentideks (IAS 32, teise osapoole seisukohast).

Võlainstrumentide kajastamisel lähtudes rahavoogude juhtimise ärimudelist ja instrumendi rahavoogude näitajatest on IFRS 9 kohaselt kolm võimalust:

- ☞ ärimudeliks on finantsvara hoida eluea lõpuni (st koguda põhiosa ja intresse) ning mitte müüa (üksikud ja väikesemahulised müügid on lubatud) – kajastamine korrigeeritud soetusmaksumuses;
- ☞ ärimudeliks on finantsvara osaliselt hoida (st koguda põhiosa ja intresse) ja aeg-ajalt müüa - intressiarvestus korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil; bilansipäeval ümberhindlus õiglasele väärtusele läbi koondkasumiaruande; instrumendi müügil või eluea lõpul kantakse instrumendiga seoses kogunenud koondkasum (või -kahjum) ümber kasumiaruandesse;
- ☞ ärimudeliks on kauplemine (või instrumendi rahavood sisaldavad muid elemente peale põhiosa ja intressi) – kajastamine õiglase väärtuse ümberhindlustega läbi kasumiaruande.

Arvestades praktikat ja eesmärgi võlainstrumentidesse (võlakirjad) rahapaigutamisel on LKFi investeringuportfelli ärimudeliks ülaltoodud loetelust punkt kaks, mis nõuab instrumentide õiglase väärtusele muutuse kajastamist läbi koondtulemiarunde. Aruandeperioodi tulemisse kantakse lõplik kogunenud kasum (-kahjum) instrumendi lunastamisel. Siia gruppi kuuluvad finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses (ei sisalda tehingukulusid). Pärast esmast arvele võtmist kajastatakse antud kategooria finantsvarasid nende õiglases väärtuses (ehk turuhinnas) ning väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid/kahjumeid kajastatakse tulude ja kulude koondaruandes.

LKFi bilansis olevad laenud ja nõuded (siia kuuluvad ka tähtajalised hoiused) on fikseeritud maksetega finantsvarad, mille ärimudeliks on hoida eluea lõpuni ning mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Laenud ja nõuded võetakse esmalt arvele nende õiglases väärtuses koos tehingukuludega. Edaspidi kajastatakse laenusid ja nõudeid korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades sisemist intressimäära. Võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

LKF ei ole aruandeperioodil klassifitseerinud ühtegi finantsvara kategooriasse, kus ärimudeliks on kauplemine.

LKF puuduvad finantsvarad, mida vastaspoole suhtes saaks klassifitseerida omakapitaliinstrumentideks.

Enne 01.01.2018 algavat aruandeperioodi kajastati finantsvarad vastavalt IAS 39-le. Sõltuvalt finantsvarade omandamise eesmärgist klassifitseeriti finantsvarad järgmistesse kategooriatesse:

- ☞ õiglases väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastatavad finantsvarad;
- ☞ lunastustähtajani hoitavad finantsvarad;

- ☞ müügivalmis finantsvara;
- ☞ laenu ja nõuded.

Finantsvaradena õiglaselt väärtuses muutustega läbi tulude ja kulude aruande kajastati kauplemise eesmärgil (st vara on omandatud peamiselt edasimüügi eesmärgil lähitulevikus) hoitavaid finantsvarasid ja muid finantsvarasid, mis on LKFi poolt nõnda määratletud. Tuletisinstrumentid kajastati kauplemise eesmärgil hoitavaks, kui neid ei ole kajastatud riskimaandamisinstrumentidena.

Finantsvara kajastati finantsvarana õiglaselt väärtuses läbi tulude ja kulude aruande:

- ☞ kui nimetatud klassifikatsioon vähendas hindamisest tulenevaid ebakõlasid
- ☞ kui õiglaselt väärtust hinnatakse kooskõlas dokumenteeritud riskipoliitika ja investeerimisstrateegiaga ning raporteerimine juhtkonnale toimus samadel alustel.

Siia gruppi kuuluvad finantsvarad võeti algselt arvele nende õiglaselt väärtuses (ei sisalda tehingukulusid). Pärast esmast arvele võtmist kajastati antud kategooria finantsvarasid nende õiglaselt väärtuses (ehk turuhinnas) ning väärtuse muutusest tulenevaid kasumeid/kahjumeid kajastati perioodi tulude ja kulude aruandes.

Kõik tehingud finantsvaradega kajastatakse tehingu väärtuspäeval. Finantsvarade kajastamine lõpetatakse siis, kui LKF kaotab õiguse finantsvarast tulenevatele rahavoogudele või ta annab kolmandale osapoolle üle varast tulenevad rahavood ning enamiku seotud riskidest ja hüvedest.

IFRS 13-s määratakse kindlaks õiglaselt väärtuse hindamistehnikate hierarhia, mis põhineb sellel, kas hindamistehnika sisendid on jälgitavad või mitte. Jälgitavad sisendid kajastavad sõltumatutest allikatest saadud turuandmeid; mittejälgitavad sisendid kajastavad ettevõtte oletusi turu kohta. Nende kahte liiki sisendite alusel on loodud järgmine õiglaselt väärtuse mõõtmise hierarhia:

- ☞ I tase – noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustistele aktiivsetel turgudel. See aste hõlmab noteeritud aktsiatega seotud väärtapabereid ja võlainstrumente börsidel, aga ka turuosaliste poolt noteeritud instrumente;
- ☞ II tase – muud sisendid kui 1. astmes sisalduvad noteeritud hinnad, mis on vara või kohustise osas jälgitavad kas otse (hindadena) või kaudselt (on tuletatud hindadest);
- ☞ III tase – vara või kohustise sisendid, mis ei põhine jälgitavatel turuandmetel (mittejälgitavad sisendid). See aste hõlmab aktsiainvesteeringuid ja võlainstrumente, millel on suures ulatuses mittejälgitavaid osasid.

Investeeringute õiglaselt väärtuseks on börsil noteeritud väärtapaberite puhul nende viimane ostunoteering. Börsil noteerimata, kuid aktiivsel turul kaubeldavad aktsiad hinnatakse ümber turuhinda viimase teostatud ostutehingu hinna alusel (kui tegu on turutingimustega).

Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine

LKF arvestab oma finantsvarade kajastamisel IFRS 9 toodud varade allahindluse nõudeid ning tingimust, et allahindlus tekib vara arvele võtmisel. Allahindlused kajastatakse läbi tulude ja kulude aruande.

Finantsvarade väärtus on langenud, kui hindamise vajadusele viitavad objektiivsed asjaolud, kas mineviku praktikast tulenevalt või hinnangust tulevikus toimuvatele muudatustele ja need omavad usaldusväärset mõõdetavat mõju tuleviku rahavoole. Objektiivne asjaolu, mis viitab väärtuse langusele on ettevõttele kättesaadav informatsioon nagu näiteks:

- ☞ võlgniku olulised finantsraskused;
- ☞ lepingutingimuste rikkumine, sealhulgas maksete mittetähtaegne laekumine;
- ☞ finantsvara aktiivse turu kadumine;

☞ muu informatsioon, mis viitab olulisele muudatusele oodatud tuleviku rahavoogudes.

Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud laenude ja nõuete muutumisest tekkinud kahju on bilansilise maksumuse ja sisemise intressimääraga diskonteeritud tuleviku rahavoogude nüüdisväärtuse vahe. Vara bilansilist maksumust vähendatakse läbi nõuete allahindluse konto ja tekkinud kahju kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Nõuete hindamisel analüüsitakse iga nõuet eraldi, v.a kogumina käsitletavate kahjujuhtumite tagasinõuete ning automaatse liikluskindlustuse (ALK) kindlustusmaks nõuete puhul. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumisi kajastatakse ebatõenäoliste nõuete kulu vähenemisena. Tagasinõuete ja ALK kindlustusmaks nõuete tuleviku rahavoogude nüüdisväärtused on leitud kasutades sisemist intressimäära (vt mudeli kirjeldust lk 26).

Ebatõenäoliselt laekuvad nõuded hindab juhtkond lootusetuks, kui on teada asjaolud, et nende nõuete laekumist ei toimu, kuna kohustatud isik on likvideeritud, pankrotimenetlus on lõpetatud ja pankrotivarast väljamakseid rohkem ei tehta, vms. Lootusetud nõuded kantakse bilansist välja ning nendega tegelemine lõpetatakse.

Kui järgnevatel aruandeperioodidel allahinnatud vara väärtus kasvab (näiteks krediidiireitingu paranemine), siis esialgselt kajastatud allahindlus tühistatakse. Tühistatud allahindlus kajastatakse tulude ja kulude aruandes.

Ettemakstud kulud

Ettemakstud kuludena näidatakse tulevaste perioodide kulude ettemaksed, sealhulgas LKFi poolt edasikindlustusandjatele tasutud edasikindlustuse kindlustusmaks (mis garantiifondi tegevuse eripärast tulenevalt on lepingujärgne fikseeritud summa), mida periodiseeritakse vastavalt lepingus toodud kindlustusaastale.

Materiaalne põhivara

Põhivarana võetakse arvele rohkem kui üheaastase kasutusajaga varad. Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et LKF saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärset mõõta. Muid hooldus- ja remondikuluseid kajastatakse nende tekkimise perioodi kuludes.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. LKFi bilansis oleva põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 4-10 aastat.

Vara kasuliku eluea jooksul amortiseeritakse vara soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vaheline summa. Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ja varadele määratud lõppväärtuste põhjendatust. Kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Immateriaalne põhivara

Immateriaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Immateriaalset põhivara kajastatakse bilansis tema

soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Määratud kasuliku elueaga immateriaalsete põhivarade amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale immateriaalse põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust elueast. LKFi bilansis oleva immateriaalse põhivara eluea pikkuseks on hinnatud 2-5 aastat.

Juhul kui immateriaalse põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on immateriaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

LKFi bilansis on immateriaalse põhivarana kajastatud väljaminekud liikluskindlustuse infosüsteemi arendamisele ja tarkvara litsentsidele.

Kapitali- ja kasutusrent

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

LKFi kui rentniku kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks. Kapitalirenti tingimustel renditud varad amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirenti lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulude ja kulude aruandes kuluna.

Alates 01.01.2019 reguleerib rendilepingute kajastamist IFRS 16 „Rendilepingud“, Standardiga kehtestatakse rentide kajastamise, mõõtmise, esitamise ja avalikustamise põhimõtted mõlemale lepingupoolele, kuid põhiline muudatus mõjutab rendilevõtjaid. LKFi kui rendilevõtja oluline muutus seisneb varasemate kasutusrendilepingute kajastamist bilansis vara ja kohustisena.

Finantskohustised

Finantskohustiste kajastamist reguleerib alates 01.01.2018 IFRS 9, kuid olulisi muudatusi varasemalt kehtinud standardiga kohustiste kajastamisel ei ole. Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, viitvõlad, ning muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende õiglases väärtuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kasutades sisemist intressimäära.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksamisele kuuluvas summas.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või LKFi pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva.

Finantskohustiste kajastamine lõpetatakse siis, kui kohustis on tasutud, tühistatud või aegunud.

Netovara

LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Vastavalt põhikirjale jagatakse LKFi lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel organisatsioon on loodud ja tegutseb, ei sätesta teisiti. LKFi

lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

„Ülekantud netovara ühingu loomisel“ tekkis varade, õiguste ja kohustiste üleandmisel 01. oktoobril 2004.a. Eesti Liikluskindlustuse Fond (likvideerimisel) poolt MTÜ-le Eesti Liikluskindlustuse Fond.

Netovara kirjel 'Reservid' on kajastatud 2004. aasta tulemi arvelt moodustatud reserv piirikindlustuse kahjude katteks.

Tasaarveldamine

Finantsvarasid ja –kohustisi tasaarveldatakse ainult juhul, kui selleks eksisteerib lepinguline õigus ning on kavas nimetatud summad realiseerida samaaegselt või netobaasil.

Kindlustustegevus

LKF sõlmib või on sõlminud kahesuguseid IFRS 4 definitsioonile vastavaid kindlustuslepinguid – piirikindlustus- ja edasikindlustuslepingud. Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutele on LKFil kindlustusportfelli ülevõtmise käigus tekkinud kohustised seltside maksejõuetusest. Garantiifondi riskid – kindlustamata sõiduk sundkindlustusega, kindlustuskaitseta ja tuvastamata sõidukiga põhjustatud kahjud ei tulene lepingutest, mistõttu ei rakendu garantiifondiga seotud riskidele ja kohustistele IFRS 4.

Kindlustuslepingud

IFRS 4 nõuab kindlustuslepingute klassifitseerimist finantsarvestuse mõistes kindlustus- ja investeerimislepinguteks, sõltuvalt sellest, kas lepinguga kaasneb märkimisväärne kindlustusriski edasiandmine. Kindlustusleping on leping, mille alusel LKF võtab enda kanda kindlustusvõtja märkimisväärse kindlustusriski, kokkuleppega kompenseerida kindlustusvõtjale määratletud ebakindlast tulevikusündmusest (kindlustusjuhtumist) põhjustatud kahju.

Piirikindlustuse andjana sõlmib LKF klientidega lühiajalisi, kuni 12 kuiseid kindlustuslepinguid. Piirikindlustus on liikluskindlustus, millega kindlustatakse välisriigis, välja arvatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis ja Šveitsi Konföderatsioonis, põhiasukohta omava sõidukiga kahju tekitamisest tulenev vastutus.

Edasikindlustuse andjana on LKF sõlminud lepinguid aastatel 1996 kuni 2004.

Kõikide LKF-i poolt väljastatud kindlustuslepingute kajastamist reguleerib IFRS 4.

Tulu kindlustusmaksetest

Kindlustusmaksena näidatakse kindlustuslepingu kindlustusmaksed ja sundkindlustuse kindlustusmaksed. Kindlustusmaksed kajastatakse lähtudes maksetealise väljastamise kuupäevast. Kindlustusmakse tuluna ei kajastata ettemakseid kindlustusvõtjatel. Tulu automaatse sundkindlustuse kindlustusmaksetest on kajastatud kooskõlas IFRS 15-ga.

Edasikindlustustegevus

LKF-i kui edasikindlustusvõtja poolt makstud edasikindlustuse maksed ja saadud hüvitised kajastatakse tulude ja kulude aruandes ja finantsseisundi aruandes brutomeetodil. Lepingujärgne fikseeritud kindlustusmakse makstakse kord aastas ja summad periodiseeritakse võrdsete maksetena kogu lepinguperioodi peale.

Neto esinenud kahjunõuded

Esinenud kahjunõuetena näidatakse aruandeperioodil väljamakstud kahjud, kahjunõuete eraldiste muutus ning esitatud tagasinõuete summad ning summad jääkvara realiseerimisest, millest on maha arvatud ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ja edasikindlustusandja poolt hüvitatava osa muutus.

Edasikindlustuslepingutest tulenevate varade allahindamise vajadus määratakse, kasutades sama meetodit, millega hinnatakse nõuete allahindamise vajadust. Kirjeldus on toodud peatükis „Finantsvarade allahindluse vajaduse hindamine“.

Lisaks sõlmitud kindlustuslepingutest tulenevatele kahjunõuetele hüvitab LKF ülevõetud pankrotistunud ASA Kindlustuse ja Ühiskindlustuse kindlustuslepingutega seotud kahjusid.

Kindlustustegevus – kohustiste arvestus

Kindlustustegevusest tulenevate kohustiste arvestus on kaheetapiline. Esiteks peetakse kohustiste üle arvestust kasutades arvutusmeetodeid, mis baseeruvad rahvusvaheliselt üldtunnustatud kindlustusmatemaatilistel põhimõtetel.

Teiseks viiakse bilansipäeva seisuga läbi kohustiste piisavuse test, mis võtab arvesse jooksvaid hinnanguid lepingutest tulevate rahavoogude kohta arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ning inflatsiooni ja suremuse ootusi.

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis

Ettemakstud kindlustusmaksete eraldis moodustub üksiklepingute ettemakstud kindlustusmaksete eraldistest ning seda arvutatakse iga kindlustuslepingu kohta eraldi bruto kindlustusmaksete põhjal *pro rata temporis* meetodil.

Rahuldamata nõuete eraldis

Rahuldamata nõuete eraldis moodustatakse enne bilansipäeva toimunud kahjujuhtumite lõplike või hinnanguliste väljaminekute katteks. Rahuldamata nõuete eraldis (RNE) koosneb:

- ◊ käsitletud, kuid väljamaksmata nõuetest;
- ◊ teadaolevatest registreeritud, kuid käsitlemata nõuetest (RBNS);
- ◊ esinenud, kuid teatamata nõuetest (IBNR);
- ◊ perioodilise hüvitise nõuetest (PE);
- ◊ möödumata riskide eraldisest, mis tuleneb kohustiste piisavuse testist;
- ◊ kahjukäsitluskuludest, mis arvutatakse kahjujuhtumi põhiselt (RBNS ja PE) ning IBNR-i puhul arvutatakse üle kogumi ühtse määra alusel.

Kohustised edasikindlustuslepingutest (sh edasikindlustusandja osa eraldistes) arvutatakse seltside poolt esitatud andmete alusel kahjujuhtumite kaupa arvestades vastavate lepinguaastate vastutuse piirmäärasid. Seltsidelt kogutud andmete alusel leitud tulemused on kontrollitud pisteliselt tehniliste aruannete ja liikluskindlustuse infosüsteemis kajastatud andmetega ning vajadusel on sisse viidud täpsustused.

Kohustiste piisavuse test

Kui bilansipäeval läbi viidud kohustiste piisavuse testi tulemusena leitud väärtus on suurem kohustiste bilansilisest väärtusest, siis kajastatakse tekkiv puudujääk tulude ja kulude aruandes suurendatakse vahe võrra bilansis vastavate eraldiste ja finantskohustiste suurust. Kui testiga saadud väärtus on väiksem, kajastatakse bilansis eraldiste ja finantskohustistena nende bilansilist väärtust (vt ka Lisas 11 toodud testikirjeldust).

Testides on käsitletud kindlustuslepingutest (IFRS 4) tulenevaid kohustisi.

Tegevus garantiifondina

Tulu liikmemaksust

Alates 01.01.2018 on liikmemaksu tulu kajastatud kooskõlas IFRS 15 nõuete ja viieastmelise mudeliga. Teostamiskohustuste defineerimisel on ennekõike arvestatud liikluskindlustuse seaduses ja selle alusel sõlmitud halduslepingus sätestatud ülesannete täitmisega. Lisaks halduslepinguga sätestatud ülesannetele on LKFi põhikirjalised ülesanded. Liikmemaksu kogutakse LKFi eesmärgi täitmisega seotud kulutuste katmiseks. Nimetatud tegevused ja kulutused määratakse kindlaks majandusaasta kohta nõukogu poolt kinnitatava majandusaasta eelarvega ning nõukogu ja juhatuse otsustega.

Liikmemaksu arvestatakse LKFi liikme poolt kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse maksumäära kaudu. LKFi liikmemaksu põhiosa kujuneb kahes osas: iga liikme jaoks võrdne fikseeritud makse perioodi kohta (aastatel 2018 ja 2017 3000 eurot kuus), millele lisandub kogutud liikluskindlustuse maksete alusel ühtse määra kaudu arvestatud mahuosa. 2018. aastal oli mahuosa suuruseks 3,50% (2017: 3,71%). Maksumäära suuruse otsustab juhatuse esitatud eelarve alusel nõukogu.

Liikmemaksu tulu kajastatakse perioodi jooksul mil teostamiskohustust täidetakse, eelpool nimetatud aastase tsükliga. Liikmemaksu suurus määramisel ning edaspidisel kajastamisel on arvestatud, et kogu tasu on tehingukulude katteks. Lisaks võimaldab LKFi põhikiri koguda liikmemaksu lisaosa kokkulepitud tugiteenuste täitmiseks.

Varasematel perioodidel kajastati liikmemaksu tulu kooskõlas IAS 18-ga, jälgides, et kajastamine tuluna toimuks hetkel, kui selle laekumine on praktiliselt kindel, võttes arvesse perioodi, mille eest see on tasutud.

Tulu automaatse liikluskindlustuse maksetest ja kõrgendatud kindlustusmaksetest

Kogutud kõrgendatud kindlustusmaksed (kuni 30.09.2014) ja automaatse liikluskindlustuse maksed (alates 01.10.2014) kajastatakse kindlustusmakse tuluna. Nimetatud kindlustusmakset arvutatakse nende sõidukite suhtes, mille suhtes kindlustuslepingu sõlmimise kohustis on täitmata. Arvutuses kasutatav maksemäär on kuni viie kordne vastav keskmine kindlustusmakse. Automaatsed liikluskindlustuse maksed ja kõrgendatud kindlustusmaksed ei ole kajastatud kooskõlas IFRS 4ga, vaid IFRS 15-ga, kuna LKF on hinnanud, et oma olemuselt ei ole tegu kindlustuskohustusega.

Tulu tagasinõuetest, kahjukäsitluse vahendamisest

LKFi on õigus kahju põhjustajalt hüvitatud summa koos käsitluskuludega tagasi saada, kas kogumahus või omavastutuse ulatuses. Kui LKF käsitleb ja hüvitab kannatanule juhtumeid, mis on põhjustatud kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, esitab LKF nõude põhjustatud kahju käsitlemise eest võetud tasu osas.

Muude tulude arvestus

Muude tulude all kajastatakse lepingulisi tulusid teenuste eest (sh liikmetele), mida LKF liikmemaksu eest ei osuta. Kõik selles grupis kajastavad tulud on kajastatud kooskõlas IFRS 15, samas on LKF lähtunud oma ettevõtlusvormist mittetulundusühing, kus kogu saadav tulu on allokeeritud tehingukuludeks. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul siis perioodi jooksul.

Kahjunõuded ja kohustised

LKF täidab garantiifondina liikluskahju tekitanud isiku kindlustusandja kohustisi, kui kahju tekitati:

- 🔗 tuvastamata sõidukiga;
- 🔗 kindlustuslepinguta sõidukiga (kindlustuskaitseta sõidukiga ja kindlustamata sõiduki sundkindlustusega sõidukid).

LKFi on õigus kahju põhjustajalt hüvitatud summa koos käsitluskuludega tagasi saada, kas kogumahus või omavastutuse 640 eurot ulatuses.

LKF käsitleb ja hüvitab kannatanule juhtumeid, mis on põhjustatud sõidukiga, mille omanikuks on kindlustuskohustusest vabastatud isikud. Selliste kahjude osas esitab LKF riigile tagasinõude koos käsitluskuludega.

Kohustised töövõtjate ees

Kohustised töövõtjate ees sisaldavad töölepingutest tulenevat tekkepõhist kohustist ning nimetatud tasult arvestatud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksu. Kohustised töövõtjate ees sisaldavad ka töölepingute ja

kehtivate õigusaktide kohaselt arvestatud perioodi lõpu seisuga kasutamata puhkusetasu eraldist koos sotsiaal- ja töötuskindlustuse maksuga.

Kulude klassifikatsioon ja arvestus

Nõuete käsitlekuludena kajastatakse otseselt konkreetsete nõuetega seonduvad kulud ja kaudsed nõuete käsitlemisega seotud administratiivkulud. Otsesed kulud on näiteks tasud ekspertidele nõuete käsitlemise eest. Kaudsed kulud on nõuete käsitlemisega seotud töötajate palgakulud, arvutitöökohta- ja sidekulud, samuti proportsionaalne osa ruumide rendi ja kontori pidamise kuludest.

Administratiivkuludena kajastatakse üldjuhtimise ning tugiteenustega seotud kulud, samuti piirikindlustuse müügi ja edasikindlustustegevusega seotud kulud. Siia kuuluvad kõik personali-, kontori-, amortisatsiooni- ja muud kulud, mis ei kuulu nõuete käsitlekulude alla.

Muude tegevuskuludena näidatakse kulud, mida tehakse LKFi kui terviku huvides ja mitte seoses igapäevase kindlustustegevusega, näiteks infotehnoloogia arendamise ja haldamise kulud, tasud audiitoritele, ekspertidele, õigus- ja maksukonsultantidele, maksed järelevalvele, organisatsioonide liikmemaksud jms. Samas grupis näidatakse ka varade juhtimisega seotud kulud. Samuti näidatakse siin kahjum põhivara müügist, trahvid ja viivised.

Üldpõhimõtte kulude jagamisel tulude ja kulude aruande kirjetele on järgmine: kulud, mida on võimalik jagada kulukandjate alusel jagatakse vastavatele kirjetele otse. Kulud, mida ei ole võimalik otse jagada, jagatakse proportsionaalselt antud valdkonnaga tegelevate töötajate arvulisele osatähtsusele või antud valdkonnaga seotud töötajate hinnangulisele tööajale.

Rahavoogude aruanne

Rahavoogude aruandes kajastatakse raha laekumisi ja väljamakseid, rühmitatuna vastavalt nende eesmärgile põhitegevuse, investeerimistegevuse ja finantseerimistegevuse rahavoogudeks. Rahavoogude aruanne koostatakse otsemeetodil.

Muud eraldised ja tingimuslikud kohustised

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustisi:

- ◊ millel on juriidiline alus,
- ◊ mis tulenevad LKFi senisest tegevuspraktikast,
- ◊ mis nõuavad varast loobumist,
- ◊ mille realiseerumine on tõenäoline,
- ◊ mille maksumust on võimalik usaldusväärselt mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada.

Eraldiste kajastamisel bilansis on lähtunud juhtkonna hinnangust eraldise täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Juhul kui eraldis realiseerub rohkem kui 12 kuud peale bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline. Eraldiste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes.

Lubadused, garantiid ja muud kohustised, mille realiseerumine on vähetõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustisteks, on avalikustatud aruande lisades tingimuslike kohustistena.

Bilansipäevajärgsete sündmuste kajastamine

Raamatupidamise aruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid bilansi kuupäeva 31. detsember 2018. a. ja aruande allkirjastamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega.

Lisa 2. Juhtkonna olulisemad hinnangud, mida on raamatupidamise aastaaruande koostamisel kasutatud

Raamatupidamise aastaaruande koostamine kooskõlas IFRS EL raamistikuga nõuab hinnangute ja eelduste põhjal otsuste tegemist. Tehtud otsused ja hinnangud avaldavad mõju bilansipäeva seisuga esitatud LKFi varadele, kohustistele, tuludele ja kuludele. Ehkki hinnangud ja otsused põhinevad juhtkonna parimal teadmisel, võib hilisem tegelik tulemus olla teistsugune.

Positsioonid, mille väärtuse leidmisel on kasutatud juhtkonna hinnanguid ning hinnangu allikas või meetod:

kasutatud riskivaba intressimäär (lisa 11)	EUR Sovereign spot (Euroopa Keskpank)
liikmemaksu aastane mahumäär	kogutav liikmemaks peab katma perioodi kulud, mis tehakse halduslepingus ja liikluskindlustuse seaduses sätestatud ülesannete täitmiseks; samuti tuleb kogutava liikmemaksuga katta LKFi netovara nõue, mis peab vastama 10%-le liikluskindlustuse turu eraldiste mahule;

kohustised kindlustustegevusest (lisad 10, 15, 16)

liikluskindlustuse IBNR	vähemalt 5 aasta nõuete esitamise statistika garantiifondi kahjude osas ja kindlustuskohustusest vabastatud või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju korral 2/12 osa viimase 12 kuu väljamakstud nõuete summast;
liikluskindlustuse RBNS	juhtumipõhine;
perioodilise hüvitise saaja tõenäoline eluiga eeldused tarbijahinnaindeksile	Eesti Statistikaameti 2013-2015. a. elutabelite andmetel; Eesti Panga ootused aastatele 2019 ja 2020; edasi hinnangut muudetud kuni määrani 2,0%, mida rakendatakse edasi kõigil järgnevatel aastatel;
kahjukäsitluskulud	15% juhtumi hinnangulisest nõude summast (v.a erandid)
ALK nõuete väärtuse hindamine	kolme aasta laekunud nõuete laekumiste ajalise jaotuste pealt, kui palju esitatud nõuete maksetest võivad laekuda peale hindamise kuupäeva, teised sisendid kirjeldatud lk 24;
tagasinõuete väärtuse hindamine	vähemalt viie aasta laekunud nõuete laekumiste ajalise jaotuste pealt, kui palju esitatud nõuete maksetest võivad laekuda peale hindamise kuupäeva, teised sisendid kirjeldatud lk 24;
kohustiste ja varade piisavuse hindamine	kohustiste piisavuse testi aluseks olevate rahavoogude diagrammi koostamine ning testis kasutatavate riski- ja ajategurite määramine on kirjeldatud lisas 11. Allolevas tabelis on toodud varade ja kohustiste diskonteerimata rahavood, millede tähtajad on määratud kasutades

juhtkonna hinnanguid. Tabelis toodud andmeid kasutatakse lisas 11 kirjeldatud testi sisenditena.

tuhanded eurodes	rahavoo perioodid aastates					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
31.12.2018						
tagasinõuded, LSM ja ALK nõuded	593	441	91	134	29	2
edasikindlustuse vara	11	0	0	0	0	0
kohustised kindlustus- ja garantiifondi oi tegevusest	2 121	936	374	529	193	17
31.12.2017						
tagasinõuded, LSM ja ALK nõuded	316	323	77	134	40	4
edasikindlustuse vara	268	0	0	0	0	0
kohustised kindlustus- ja garantiifondi tegevusest	2 196	791	394	568	191	8

Lisa 3. Riskid ja nende juhtimine

Riskidest üldiselt

LKFi majandustegevusega seotud riske rühmitatakse juhtimise vajadusteks alljärgnevalt: kindlustus-, turu, krediidi-, likviidsus-, kontsentratsiooni- ja operatsioonirisk.

Nimetatud riskiklasside definitsioonid on sealjuures:

kindlustusrisk	võimalus saada kasu või kahju kindlustuskattes defineeritud ootamatutest sündmustest (kindlustusjuhtumitest);
tururisk	võimalus saada kasu või kahju finantsturu sisendite indikaatorite ootamatutest muutumisest;
krediidirisk	võimalus saada kasu või kahju vastaspoole maksevõime ootamatust muutumisest;
likviidsusrisk	võimalus saada kasu või kahju kohustiste õigeaegseks täitmiseks vajalike käibevahendite ootamatust puudumisest;
kontsentratsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju sündmuste üheaegsest esinemisest või tagajärgede vastastikkusest võimendumisest;
operatsioonirisk	võimalus saada kasu või kahju töötajate, tegevuste/teenuste või töövahendite mittetoimimisest nende sisemise ebapädevuse ja – piisavuse tõttu või välise sündmuse mõjul.

Käesolevate definitsioonide tähenduses on:

kahju	otsene juhuslik rahaline väljaminek + saamatajäänud tulu + kapitalivajaduse kasv;
kasu	otsene juhuslik rahaline sissetulek + saadud tulu + kapitalivajaduse vähenemine;
tegevused/teenused	kõikvõimalikud tööprotsessid (sh. sisseostetud teenused), töötajate käitumisreeglid, tehniliste vahendite kasutamisiisid jms;

mittetoimimine

katkestused, pettused, vara hävimine, kohustise mittetäitmine, igasugune juhtimiseesmärkide mittesaavutamine vms.

Kindlustusrisk

LKF on liikluskindlustuse garantiifond, kandes vaid liikluskindlustuse kindlustusrisiki.

LKF pakub kindlustuskatet tavapärasest kindlustustegevusest erinevalt:

- 🔗 liikluskindlustuse seadus sätestab olukorrad, millal LKF peab kindlustuskaitse andma (piirikindlustus, automaatne liikluskindlustus) või kahju hüvitama (garantiifondi roll);
- 🔗 edasikindlustuse lepingutest tulenevalt andis LKF kindlustuskatet lepinguaastatel 1996 kuni 2004.

Liikluskindlustuse seadus sätestab, mis tingimuste esinemisel on tegu liikluskindlustuse kindlustusjuhtumiga. Liikluskindlustuse seadus koos Võlaõigusseadusega sätestab hüvitamisele kuuluva kahju ja selle ulatuse. Euroopa Liitu ja Rohelise Kaardi süsteemi kuulumise kaudu aktsepteerib Eesti liikluskindlustuse süsteem (sh. ka garantiifond) kõigi süsteemi haaratud riikide vastavat regulatsiooni ja praktikat. Selle tõttu on liikluskindlustuse riskil piiramatut kindlustussumma.

Kindlustusrisiki juhtimiseks kasutatakse peamiselt kolme vahendit:

- 🔗 piirikindlustuse ja automaatse liikluskindlustuse hinnapoliitika;
- 🔗 nõude käsitlemise reeglid ning töökorraldus;
- 🔗 edasikindlustus.

Piirikindlustuse hindade kujundamisel jälgitakse eelkõige asjaolu, et Eesti piirikindlustuse kate ei oleks nn kolmandate riikide sõidukite jaoks kõige odavam võimalus üleeuroopalise katte saamiseks. Piirikindlustuse sihtgrupiks on kolmandates riikides registreeritud sõidukid. Lepingute sõlmimisel tekib olukord, kus on praktiliselt võimatu objektiivselt allikast kontrollida kliendi poolt esitatud andmete ja dokumentide õigsust. Katte väljaandmine on korraldatud selliselt, et teenindamine toimuks eelkõige piiriületusel.

Automaatse liikluskindlustuse kindlustusmakse on tavalisest liikluskindlustuse maksest ligi viis korda kõrgem, kahju tekitamisel tuleb kindlustuskohustusega isikul kanda 640-eurone omavastutus.

LKFis on kirjapandud põhjalikud nõude käsitlemise reeglid. Töökorralduses järgitakse tavapäraseid rollide lahususe ja kollegiaalse otsustamise printsiipe.

Jooksvalt on LKFi kindlustusriskid kaetud mitteproportsionaalse edasikindlustuslepinguga alates 250 tuhandest eurost.

Kindlustusrisiki sensitiivsuse analüüs. Väljaminekuid kindlustusrisiki katteks võib iseloomustada läbi kahe teguri – juhtumite arv ja keskmine kahjunõude suurus. Kahjujuhtumite arvu võimaliku muudatuse ulatus on tuletatud tuvastamata sõidukite poolt tekitatavate juhtumite arvu juhuslikkusest ning nende osakaalust kogu juhtumite arvust. Muudes segmentides on juhtumite arv stabiilne või kahanev.

tegur	väärtus	võimalik muutus KASV	netomõju tulemile*	netomõju netovarale*	muutuse mõju tulemile eurodes
2018 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)					
kahjujuhtumite arv	870	10%	-5,2%	-0,7%	-114 474
keskmine kahjunõue eurodes	1 085	5%	-2,6%	-0,3%	-57 237
2017 juhtumid - piirikindlustus, garantiifond (tuvastamata ja kindluskaitseta sõidukid)					
kahjujuhtumite arv	884	10%	-8,5%	-1,2%	-171 370
keskmine kahjunõue eurodes	1 332	5%	-4,3%	-0,6%	-85 685

* Netomõju (neto edasikindlustusest) leidmisel on eeldatud, et kahjude struktuur ei muutu ning on lähtutud LKFi ajaloolisest praktikast, kus nii piirikindlustusest kui ka kindlustuskaitseta ja tuvastamata sõidukite poolt tekitatud kahjud ei ole ületanud LKFi vastutuse piire.

Analüüs ei hõlma kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahjusid (nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null eurot), ülevõetud portfelli kahjusid (uusi juhtumeid baasperioodil ei esinenud) ning edasikindlustuse kahjusid (uute juhtumite kindlustustehniline mõju on samuti null eurot).

Tururisk

LKFi finantspositsiooni mõjutab intressimäärade muutumine võlainstrumentide (100% finantsinvesteeringute portfelist ning raha ja raha ekvivalendid) hindade ja kindlustuskohustiste diskontomäärade kaudu. LKF ei ole olulisel määral avatud muudele tururiskidele, s.t muude varade, s.h valuuta, aktsiad, kinnisvara, hindade muutustele, kuna investeerimisstrateegia kohaselt ja kindlustustegevuse käigus selliste riskide suhtes vahetult positsioone ei võeta.

Tulenevalt perioodiliste hüvitiste spetsiifilisest iseloomust ja (finantsturgude mõttes) väikesest mahust, ei ole vajalik nendest tulenevaid muid riske (Eesti tarbijahinnaindeksi muutus, hüvitisesaajate oodatav eluiga) otseselt maandada. Siinkohal rakendatakse kahte võtet: kohustisi hinnatakse konservatiivselt ja investeerimisstrateegia ei ole agressiivne (kohustiste ajaline kestus ületab varade ajalist kestust). Ajalise kestuse olulise erinevusega kaasneva reinvesteerimisriski mõju on väike (intressikõver on viimastel aastatel olnud väga lame) ning seda riski arvestades on valitud kasutatav netodiskontomäär.

Investeeringute portfelli intressiriski profiil on avatud lisa 5.

Intressiriski sensitivsuse analüüs on toodud lisa 11, tabel 11.3. Analüüs hõlmab kõiki intressiriskile avatud finantsvarasid ja -kohustisi. Mõju netovarale on intressimäär 50 baaspunktilisel kasvamisel 26 (2017: 26) tuhat eurot ja intressimäär 50 baaspunktilisel vähenemisel -32 (2017: -10) tuhat eurot.

Krediidirisk

LKFi finantspositsioonist 99% on krediidiriskile avatud. Olulisemad positsioonid ja nendega seotud reeglid:

- ☞ finantsvarade portfellis on lubatud minimaalne vastaspoole krediidireiting Baa2; erandina on aktsepteeritavad Eesti tegevusloaga pangad, kes ei oma reitingut, samuti Põhja- Euroopa avalikult kaubeldavad väärtpaberid;
- ☞ edasikindlustuslepingute sõlmimisel peab partnerite finantstugevuse reiting olema vähemalt A3;
- ☞ nn roheline kaardi kahjude tagasinõuete puhul on kindlustusandja makseviivituse puhul võimalik nõue esitada vastava riigi roheline kaardi büroole, rakendub ka süsteemi sisereeglites ette nähtud 12%-line intressimäär;
- ☞ LKFi liikmed on kindlustusandjad, kelle tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine on teiste hulgas nii kohaliku kui ka välismaise seadusandja ja järelevalve oluline eesmärk.

Krediidiriskile avatud finantsinstrumentide ja kindlustuslepingutest tulenevate nõuete vastaspoole reitingud klasside lõikes

LKF juhib oma varadega seotud finantsriske vastaspoole miinimumreitingu põhiselt, võrreldes erinevate reitinguagentuuride (Moody's, S&P, Fitch, Composite) antud hinnanguid. Kui ühe emitendi ja/või tehingu suhtes on reitinguagentuurid andnud erinevaid, omavahel mittevõrreldavaid reitinguid, lähtutakse piirangute rakendamisel madalaimast reitingust. Eestis tegutsevate pankade puhul lähtume arusaamast, et tütarettevõtetele emafirma reitinguid ei laienda, aga filiaalidele laiendame (esimene on eraldi seisev

juriidiline, filiaali puhul on sisuliselt tegemist ettevõtte müügiesindusega Eestis). Tabeli pealses on kasutatud S&P skaalat.

<i>tuhanded eurod</i>	AAA	AA	A	BBB	BB	reitinguta	kokku
31.12.2018	663	336	540	12 143	1 391	6 285	21 358
raha (lisa 4)	0	0	0	8 049	0	3 628	11 678
finantsinvesteeringud (lisa 5)	663	328	500	4 093	1 391	692	7 669
varad edasik.lepingutest (lisa 6)	0	8	40	0	0	67	115
nõuded kindlustustegevusest (lisa 7)	0	0	0	0	0	1 516	1 516
nõuded liikmetele jm (lisa 7*)	0	0	0	0	0	381	381
31.12.2017	489	0	5 213	1 907	1 100	10 280	18 989
raha (lisa 4)	0	0	2 907	0	0	7 442	10 349
finantsinvesteeringud (lisa 5)	489	0	2 062	1 907	1 100	1 464	7 021
varad edasik.lepingutest (lisa 6)	0	0	244	0	0	47	291
nõuded kindlustustegevusest lisa 7)	0	0	0	0	0	998	998
nõuded liikmetele jm (lisa 7*)	0	0	0	0	0	330	330
muutus	175	336	-4 673	10 236	291	-3 996	2 369

* Lisa 7 väljaarvatud "Tulevate perioodide kulude ettemaksud" summas 15 419 (2017: 14 308) eurot.

Reitinguta nõuete (nõuded liikmetele ja kindlustustegevusest tulenevad nõuded) hulgas on nõuded kindlustuskatet mitteomavate sõidukite omanike vastu (4,0 miljonit eurot), mille laekumise tähtaeg ning suurus ei ole usaldusväärselt mõõdetav ning mis tulenevalt nimetatud kahtlustest on alla hinnatud 90% ulatuses (3,6 miljonit eurot). Ülejäänud nõuete vastaspooleks on kas Eesti riik või kindlustusandjad, kelle krediitkvaliteedi suhtes LKFi juhatusel kahtlused puuduvad.

Reitinguta finantsinstrumentide maksetähtaegade analüüs

LKFi krediidiriskile avatud finantsvaradest on maksetähtaegadega otseselt seotud nõudeid 2,5% (2017: 2,0%), analüüs ei hõlma finantsinvesteeringud ning kindlustustehniliste eraldistega seotud varasid ning tagasinõudeid eraldistelt. Finantsinvesteeringute positsioonide likviidsus on toodud alalõigus 'Likviidsusrisk'. Kindlustustehniliste eraldistega seotud varade ning nõuete (lisa 6, lisa 7, tabel 7.1 tagasinõuded reservilt) realiseerumistähtajad ja väärtused on otseselt seotud kohustiste realiseerumisega, mille hinnangulised diskonteerimata rahavood on toodud lisa 2.

<i>nõude olek perioodi lõpus</i>	31.12.2018	31.12.2017	muutus
nõuded (v.a. tagasi- ja kõrgendatud kindlustusmaks nõuded, pankrotimenetluse vastu olevad nõuded)	544 760	398 125	146 635
maksetähtaeg saabumata	508 509	352 735	155 774
maksetähtaeg saabunud	25 815	19 125	6 690
vaidlustatud nõuded, uus tähtaeg määramata	10 436	26 265	-15 829
kogumina alla hinnatud nõuded*	379 228	281 513	97 715
nõuded	3 970 747	2 589 428	1 381 319
nõuete väärtuse langus	-3 591 519	-2 307 915	-1 283 604
individuaalselt alla hinnatud nõuded	0	0	0
nõuded	126 596	126 596	0
nõuete väärtuse langus	-126 596	-126 596	0
kokku	923 988	679 638	244 350

*Tagasinõuded, automaatse liikluskindlustuse (ALK) nõuded ning varasemad kõrgendatud kindlustusmaks (LSM) nõuded

Saabumata tähtajaga nõuete puhul ei ole LKFiil kahtlusi nende õigeaegse ning märgitud väärtuses laekumise suhtes. Aruande koostamise hetkeks on allahindamata nõuetest laekunud 78% ehk 424,2 (2017: 85%; 337,0) tuhat eurot. Aruandeperioodi jooksul on bilansist välja kantud ebatõenäoliselt laekuvaid nõudeid summas 853,0 (2017: 1 148,1) tuhat eurot, vt lisa 7 tabel 7.2.

Nõuete väärtuse hindamine

Tagasinõuete ja automaatse liikluskindlustuse (ALK) nõuete tuleviku rahavoogude leidmiseks hindab LKFi kõigi laekunud nõuete laekumiste ajalast jaotust arvesse võttes, kui palju esitatud nõuete maksetest võivad

laekuda peale hindamise kuupäeva. Mudel hindab nõuete eeldatava lisalaekumise tuleviku rahavoogusid, kus netorahavoo saamiseks on laekumistest maha arvatud nõuete menetlemise kuludega seotud väljaminevad rahavood. Mudeli olulised sisendid on alljärgnevad:

- ☞ laekumise ajalise jaotuse leidmiseks kasutatakse minevikuperioodi kolm kuni kuus aastat;
- ☞ tagasinõuete puhul eristatakse alates 2012 aastast esitatud tagasinõuded varasemast, varasema puhul puuduvad töödeldavad andmed esitamise kuupäeva osas. 1993-2012 laekumiste aegrea pealt tehakse projektsioon, kus leitakse nende aastate nõuete kogusumma laekumise keskmine muutus ja rakendatakse seda viimase aasta laekumisele kuni see liigub nulli;
- ☞ alates 2013 aastast tagasinõuetelt ning ALK nõuetelt leitud lisalaekumine koos laekumise perioodiga on aluseks tulevaste rahavoogude prognoosimisel;
- ☞ portfelli majandamises kaasatud töötajate arv, nendega seotud kontori- ja tööjõukulud on 27,8 tuhat eurot ühiku kohta (2017: 30,7). Järgmiste perioodide kulu leidmisel kasutatakse esimese aasta kulude suhet laekumisse ning arvestatakse tarbijahinnaindeksi muutusega;
- ☞ rahavoogude diskonteeritud väärtused on arvatud kasutades EUR Sovereign SPOT tulumääradest koostatud tootluskõverat.

Kõikide ülejäänud nõuete puhul on iga nõude allahindamisvajadus hinnatud eraldi. Analüüsitud on vastaspoole krediivõimekust, muus osas on hinnangu koostamisel arvestatud senist praktikat, tehtud kokkuleppeid ning teadaolevaid muudatusi tulevikus.

Finantsriskidest üldiselt arvestades olukorda turgudel

Euroopa keskpanga tegevuse tulemusena on baasintressi määrad püsinud ülimaladal tasemel. LKFi investeringute portfell koosneb valdavalt nõuetest krediidiasutustele. Võlakirjade osa portfelist (36% turuväärtuses) on hajutatud erinevate ettevõtete ja tehingu tüüpide vahel selliselt, et olla valmis muutusteks finantsurgudel. Juhtkond on veendunud nõuete vastaspoole võimes oma kohustisi valitud investeerimishorisoni ulatuses teenindada. Reinvesteerimisel uuendatakse informatsiooni intressi – ja krediidiriski väljavaadete kohta. Juhtkonna hinnangul on LKFi finantspositsioon turgude olukorda arvestades asjakohaselt hinnatud. Võlaturu ootamatute liikumiste mõju ulatust ei ole võimalik hinnata ega selle vastu ennast täielikult kaitsta.

Kontsentratsioonirisk

Riski kontsentratsioon tähendab ebapiisavalt hajutatud varade ja/või kohustiste portfelliga seotud suurema kahjumi riski.

LKFi majandustegevus on seotud ühe kindlustusliigiga, mistõttu kindlustusriski kontsentreerumist on võimatu vältida. Arengud Eesti majandusruumis ja eriti õigussüsteemis mõjutavad oluliselt väljamaksete suurust ja võimet tagasinõudeid realiseerida. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenuste osutamisel sõltub LKF oluliselt kahe teenusepakkuja ja üksikute töölepingu alusel kaasatud spetsialistide tegevuse tagajärgedest. Liikluskindlustuse infosüsteemi teenused on ärikriitilised kõikide liikluskindlustuse kindlustusandjate jaoks nii müügi- kui ka kahjukäsitlustehingute teostamisel.

Varade poole riski kontsentratsioon puudutab investimisportfelliga seotud vastaspoole turu- ja krediidiriske. Tänapäevases olukorras paistab see eelkõige silma krediidiasutuste vastaspoole riski kaudu, kuna finantsurgude praeguses seisus on madala riskiga reinvesteerimine keeruline ning vahendid koonduvad nelja Eesti krediidiasutuse arvele.

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine riikide lõikes (v.a. kontod krediidiasutustes)

riik	31.12.2018	31.12.2017	muutus
Eesti	1 796 293	1 021 248	775 045
Läti	104 417	105 160	-743
Norra	1 163 726	991 944	171 782
Prantsusmaa	500 079	503 774	-3 695
Rootsi	802 190	1 758 343	-956 153
Leedu	345 083	0	345 083
Soome	2 355 867	2 037 005	318 862
Taani	601 170	603 842	-2 672
kokku	7 668 825	7 021 316	647 509

Turu- ja krediidiriskide kontsentreerumine sektorite (tegevusalade) lõikes (v.a. kontod krediidiasutustes)

tegevusala	31.12.2018	31.12.2017	muutus
avalik sektor	663 292	488 657	174 635
elektroonika	308 507	306 707	1 800
energeetika	1 115 181	1 229 730	-114 549
finants	3 017 423	2 762 149	255 274
jaekaubandus	1 192 401	846 772	345 629
kinnisvara	497 779	494 421	3 358
lennundus	311 345	315 395	-4 050
puidutööstus	311 691	319 491	-7 800
tööstus	251 206	257 994	-6 788
kokku	7 668 825	7 021 316	647 509

Likviidsusrisk

LKFi puhul võivad likviidsusprobleemid tekkida seoses suurte kahjude väljamaksetega ning maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmisega. Esimesel juhul peab tavapäraselt edasikindlustusvõtja teostama kahju väljamakse enne, kui tekib võimalus kätte saada edasikindlustusandja osa vastavast maksest. LKFi aruandeperioodi lõpu kahjuportfelli hinnates on suurim võimalik ühekoradne makse ligi 172,2 tuhat eurot.

Arvestades ebakindlust kindlustuskohustiste ajastamisel, on finantsvarade portfelli koostamisel hoidud väga pikaajalistest paigutustest, mis samas oluliselt kahandavad võimalusi teenida intressi – ja/või krediidiriski võtmise arvelt. Kindlustuskohustiste ning nende vastas olevate varade eeldatavad diskonteerimata rahavood on toodud lisas 11 ja ka leheküljel 22 tabelis.

Maksejõuetu kindlustusandja portfelli ülevõtmise protsess on reglementeeritud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seaduses ning eeldab spetsiifilise finantseerimisplaani koostamist, kus on võimalik toetuda LKFi netovarale, erakorralistele liikmemaksudele ja/või muudele allikatele.

Finantsinvesteeringute positsiooni likviidsus

lepinguline tähtaeg	31.12.2018	31.12.2017	muutus
kuni 1 aasta	4 112 313	1 000 802	3 111 511
1 kuni 5 aastat	2 580 262	4 266 038	-1 685 776
üle 5 aasta	976 250	1 754 476	-778 226
kokku	7 668 825	7 021 316	647 509
keskmine päevade arv lunastumiseni	1 122	2 370	-1248

Operatsioonirisk

Olulised operatsiooniriskid LKFi tegevuses tekivad (sulgudes kirjeldavad majandusnäitajad aruandeperioodi kohta või selle lõpu seisuga):

- 🔗 finantsvarade juhtimises - varade maht aruandeperioodi lõpus 7,0 miljonit eurot läbi 21 erineva tehingu (2017: 7,0 miljonit eurot 20 tehingut);
- 🔗 kahjukäsitlustoimingutes - 1 090 väljamakset summas 1,5 miljonit eurot (2017: 1 047 makset, summas 1,3 miljonit eurot);
- 🔗 liiklusõnnetuste põhjustajate vastu esitatud tagasinõuete ning lepinguta sõidukite menetluse ja automaatse liikluskindlustuse majandamisel - nõuete saldo 4,0 (2017: 2,59) miljonit eurot;
- 🔗 kindlustuskohustiste hindamisel - kohustiste summa 4,4 (2017: 4,35) miljonit eurot;
- 🔗 liikluskindlustuse infosüsteemi käigushoidmisel - teenindatavate ärikriitiliste tehingute väärtus 103,0 (2017: 93,0) miljonit eurot.

Võimalused nimetatud operatsioonide toetamiseks ja kontrollimiseks infotehnoloogiliste vahenditega, ehk inimfaktori välistamiseks, on piiratud. LKF rakendab sisekontrolli parimat praktikat kahjude ennetamiseks.

Kapitali juhtimine

LKFi omakapitalina käsitletakse varade ja kohustiste vahet (netovara). LKF kasutab oma netovara Liikluskindlustuse seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks. Nõuded kapitali suurusel on kehtestatud kindlustustegevuse ja liikluskindlustuse seadusega.

Liikluskindlustuse seadus kehtestab nõuded LKFi netovara suurusel, mis peab vastama 10% tema liikmete kohustusliku liikluskindlustuse tehniliste brutoeraldiste summast. Nimetatud nõuet arvestatakse majandusaasta eelarve planeerimisel kehtestatava liikmemaksumäära suuruse leidmisel.

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
10% koguturu brutoeraldistest	14 851 505	13 228 220	1 623 284
netovara suurus perioodi lõpus	16 907 176	14 699 616	2 207 560
nõude täitmine	113,8%	111,1%	2,7%

Vastavalt LKF põhikirjale jagatakse ühingu lõpetamisel pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist järele jäänud vara LKFi liikmete vahel võrdselt, kui seadus mille alusel LKF on loodud ja tegutseb ei sätesta teisiti. LKFi lõpetamine on lubatud üksnes juhul kui see on sätestatud seaduses või seaduse muudatuses, mille alusel LKF on loodud ja tegutseb.

Solventsus 2

Solventsus 2 regulatsioon rakendub LKF-ile vaid piiratud ulatuses. Konkreetsed nõuded on määratletud liikluskindlustuse seaduse § 71. LKF peab täitma uuest seadusest tulenevaid nõudeid juhtimisele, investeerimistegevusele, edasikindlustusele, aktuaari funktsioonile, audiitorkontrollile ning oma riskide ja maksevõime hindamisele. Nimetatud seadus kätkeb endas veel terve rida eelpool nimetatud nõudeid kindlustusandjale aga LKF-ile need ei kohaldu (n. järelevalvelise aruandluse nõue jne.).

Lisa 4. Raha

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
nõudmiseni hoised EUR	11 637 553	10 328 550	1 309 003
nõudmiseni hoised NOK	40 182	20 319	19 863
kokku	11 677 735	10 348 869	1 328 866

Lisa 5 . Finantsinvesteeringud

Käesolevas lisas esitatud finantsinvesteeringute portfelli struktuuri ülevaade ja vastavate keskmiste arvutused on teostatud, arvestades kvalitatiivsete näitajate väärtusi tehingute kaupa vastavate perioodide lõpus.

Tabel 5.1. Finantsinvesteeringud instrumendi liikide lõikes

<i>instrumendi liik</i>	31.12.2018	31.12.2017	muutus
tähtajaline hoius	700 215	700 162	53
muutuva tulumääraga võlakirjad	3 576 992	4 311 687	-734 695
muutumatu tulumääraga võlakirjad	3 391 618	2 009 467	1 382 151
kokku	7 668 825	7 021 316	647 509

Arvestades IFRS 13 poolt sätestatud õiglase väärtuse määramise hierarhia kolme taset, kuulusid õiglasest väärtuses kajastatavad finantsinvesteeringud summas 6 969 610 (2017: 6 321 154) eurot aruande-kuupäeva seisuga tasemesse I (noteeritud hinnad identsetele varadele või kohustistele aktiivsetel turgudel).

Tabel 5.2. Tulud finantsvarade kategooriate lõikes

<i>finantsinvesteeringute kategooriad</i>	2018	2017
õiglasest väärtuses läbi tulude ja kulude aruande	54 406	264 075
sh. kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest	44 440	106 253
laekunud intressitulu	9 966	157 822
intressitulu tähtajalistelt hoiustelt	1 545	1 753
valuutakursi muutus	-1 190	-1 016
kokku	54 761	264 812
õiglasest väärtuses läbi muu koondtulemi		
sh. kasum/kahjum õiglase väärtuse muutusest	-86 211	0
laekunud intressitulu	61 416	0
kokku	-24 795	0
kõik kokku	29 966	264 812

Üleminekul IFRS 9-le ei ole LKF korrigeerinud võrdlusandmeid.

Lisa 6 . Varad edasikindlustuslepingutest

	31.12.2018	31.12.2017	kv muutus
edasikindlustaja osa - RBNS	41 204	267 990	-226 786
nõuded edasikindlustusandjale	14 037	22 728	-8 691
nõuded edasikindlustusvõtjale	59 859	0	59 859
kokku	115 100	290 718	-175 618

Edasikindlustuslepingutega seotud varad, mis kajastaksid lepingute lõpetamisel nii realiseeritud krediidikahjusid kui ka lõpetamise tõttu võimalikku katmata jäävat kindlustusriski, ei ole alla hinnatud. Vastavad riskid on arvesse võetud nii omavahendite normatiivi arvutuses kui ka netovara piisavuse hindamisel.

Lisa 7. Nõuded kindlustustegevusest ja tegevusest garantiifondina

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
nõuded kindlustustegevusest	1 838 349	1 313 235	525 114
nõuded piirikindlustuse vahendajale	2 400	1 080	1 320
kindlustuskohustusest või välisriigi sõiduki hüvitiste tagasinõuded	89 164	41 816	47 348
nõuded liikmetele (Lisa 19)	322 244	314 882	7 362
ALK, LSM ja tagasinõuded (tabel 7.1)	1 422 397	952 800	469 597
muud nõuded	2144	2 657	-513
arveldamine EKsLga (Lisa 19)	58 307	14 963	43 344
tulevaste perioodide kulude ettemaksud	15 418	14 308	1 110
kokku	1 912 074	1 342 506	569 568

Tabel 7.1. Tagasinõuded ja kõrgendatud kindlustusmakse nõuded (tabel 12.1)

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
tagasinõuded eraldistelt	1 043 169	671 287	371 882
kindlustuskohustusest sõidukite kahjud	34 071	46 044	-11 973
välisriigi sõidukid	1 009 098	625 243	383 855
tagasinõuded põhjustajatelt	119 460	129 670	-10 210
nõuete summa kokku	1 374 694	1 201 996	172 698
ebatõenäoliselt laekuv osa	-1 255 234	-1 072 326	-182 908
automaatkindlustuse makse (ALK) nõuded	259 768	151 843	107 925
nõuete summa kokku	2 572 748	1 363 355	1 209 393
ebatõenäoliselt laekuv osa	-2 312 980	-1 211 512	-1 101 468
kõrgendatud kindlustusmakse (LSM) nõuded	0	0	0
nõuete summa kokku	23 305	24 077	-772
ebatõenäoliselt laekuv osa	-23 305	-24 077	772
kokku	1 422 397	952 800	469 597

Tagasinõuded eraldistelt hõlmab kindlustuskohustusest vabastatud sõidukiga või välisriigi sõidukiga, mille kindlustusandjal ei ole Eestis esindajat, põhjustatud kahju eraldiste seda osa, mis kohustatud osapool tasub LKFile peale kahjunõude väljamaksmist kannatanule. Nimetatud eraldiste ja tagasinõuete muutuste mõju LKFi aruandeperioodi tulemile on null.

Tabel 7.2. Tehtud allahindlused

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
nõuded kindlustustegevusest ja muud nõuded	3 718 115	2 434 511	1 283 604
sh tagasinõuded (tabel 7.1)	1 255 234	1 072 326	182 908
LSM nõuded (tabel 7.1)	23 305	24 077	-772
ALK nõuded (tabel 7.1)	2 312 980	1 211 512	1 101 468
muud nõuded	126 596	126 596	0
kokku	3 718 115	2 434 511	1 283 604

31.12.2017 seisuga ebatõenäoliseks hinnatud nõuetest on 2018. aasta jooksul lootusetuteks tunnistatud ning bilansist välja kantud tagasinõudeid ning LSM ja ALK nõudeid summas 853,0 (2017: 1 148,1) tuhat eurot. Varasemalt maha kantud tagasinõuetest laekus aruandeaastal 9,2 tuhat eurot.

Lisa 8. Materiaalne- ja immateriaalne põhivara

	põhivara	immateriaalne põhivara	sh liiklus-kindlustuse infosüsteem	põhivara kokku
seisuga 01.01.2017				
soetusmaksumus	278 562	1 628 319	1 587 069	1 906 881
akumuleeritud kulum	-260 073	-1 447 708	-1 406 961	-1 707 781
jääkväärtus 01.01.2017	18 489	180 611	180 108	199 100
soetamine	39 959	26 760	0	66 719
perioodi kulum	-15 135	-79 090	-74 127	-94 225
müük	-34 367	0	0	-34 367
akumuleeritud kulum	34 367	0	0	34 367
jääkväärtus 31.12.2017	43 313	128 281	105 981	171 594
seisuga 01.01.2018				
soetusmaksumus	284 154	1 655 079	1 587 069	1 939 233
akumuleeritud kulum	-240 841	-1 526 798	-1 481 088	-1 767 639
jääkväärtus 01.01.2018	43 313	128 281	105 981	171 594
soetamine	13 364	15 385	0	28 749
perioodi kulum	-16 642	-69 854	-49 183	-86 496
jääkväärtus 31.12.2018	40 035	73 812	56 798	113 847
seisuga 31.12.2018				
soetusmaksumus	297 518	1 670 464	1 587 069	1 967 982
akumuleeritud kulum	-257 484	-1 596 652	-1 530 271	-1 854 136
jääkväärtus 31.12.2018	40 034	73 812	56 798	113 846

31.12.2018 seisuga on põhivara hulgas 1 576,5 (31.12.2017 1555,4) tuhande euro väärtuses vara, mille jääkväärtus on null, kuid mis on endiselt kasutuses.

Immateriaalne vara koosneb põhiliselt liikluskindlustuse infosüsteemi erinevate rakenduste loomiseks kulunud väljaminekutest sh RELIKA (soetusmaksumusega 1 067,7 ja jääkväärtusega 26,9 tuhat eurot).

Lisa 9. Muud kohustised

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
väljamaksmata kahjunõuded	30 265	0	30 265
kohustused hankijatele	38 114	38 947	-833
kohustused Maksu- ja Tolliametile	35 504	33 601	1 903
maksud töötasult	34 967	32 944	2 023
ettevõtte tulumaks, käibemaks	537	657	-120
kohustused töövõtjatele, puhkusereserv	56 286	56 017	269
kokku	160 169	128 565	31 604

Lisas 9 nimetatud kohustised on realiseeritavad lähima 12 kuu jooksul, mistõttu võib neid lugeda lühiajalisteks kohustisteks.

Lisa 10. Kohustised kindlustustegevusest ja tegevusest garantiifondina

	31.12.2018	31.12.2017	muutus
bruto eraldised	4 420 235	4 346 821	73 414
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	1 541	885	656
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	3 707 765	3 536 140	171 625
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	710 929	802 696	-91 767
möödumata riskide eraldis	0	7 100	-7 100
edasikindlustaja osa eraldistes -RBNS	41 204	267 990	-226 786
neto eraldised			
ettemakstud kindlustusmaksete eraldis	1 541	885	656
rahuldamata nõuete eraldis - RBNS	3 666 561	3 268 150	398 411
rahuldamata nõuete eraldis - IBNR	710 929	802 696	-91 767
möödumata riskide eraldis	0	7 100	-7 100
kokku neto eraldised	4 379 031	4 078 831	300 200

Eraldiste bilansiliste väärtuste muutused aruandeperioodis on toodud tabelis 10.1 ja lisas 15.

Tabel 10.1 Kohustised kindlustustegevusest valdkondade lõikes

	RNE muutus (+) kasv	EDK osa muutus (-) kasv	EPE muutus (+) kasv	muutus	eraldised seisuga 31.12.2018	eraldised seisuga 31.12.2017
kindlustustegevus	-187 581	226 786	656	39 861	2 528 713	2 488 852
piirikindlustus	0	0	656	656	1 541	885
edasikindlustus	-229 979	226 786	0	-3 193	2 370 289	2 373 482
maksejõuetus*	42 398	0	0	42 398	156 883	114 485
tegevus garantiifondina	260 339	0	0	260 339	1 850 318	1 589 979
kindlustuslepinguta sõidukid	-113 316	0	0	-113 316	642 397	755 713
tuvastamata sõidukid	1 773	0	0	1 773	164 752	162 979
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	371 882	0	0	371 882	1 043 169	671 287
neto eraldised kokku	72 758	226 786	656	300 200	4 379 031	4 078 831

*ülevõetud ASA ja Ühiskindlustuse nõuded

Lisa 11. Kohustiste ja varade piisavuse test

Testi eesmärk on hinnata kindlustusmatemaatiliselt arvatud kindlustusriskidest tulenevate kohustiste piisavust, analüüsides jooksvaid hinnanguid tulevaste rahavoogude kohta, arvestades turul valitsevaid intressimäärasid ja inflatsiooni ootusi. Olemasolevate kohustiste kestvusest ja tingimustest lähtudes on inflatsiooni muutumise mõju testitud ainult liikluskindlustuse perioodilistest hüvitistest tulenevate kohustiste suhtes.

Eeltööna on koostatud kohustistega seotud diskonteerimata rahavoogude diagramm sammuga 1 aasta, kokkuvõtte on toodud tabelis 11.2. Järgmisena on leitud rahavoogude puhasnüüdisväärtus (mitmeperioodilise rahavoogude diskonteerimise mudeliga). Diskonteeritud väärtused on arvatud kasutades EUR Sovereign SPOT tulumääradest koostatud tootluskõverat, kus üle 30 aastase lõpptähtaja määr on võrdsustatud 30 aastase määraga.

Kohustiste ja varade koosmõju hindamise testi jaoks on tehtud rahavoogude diagramm finantsvarade kohta, kasutades järgmiseid eelduseid:

- ☞ nõuded (va tagasinõuded) realiseeruvad ühe aasta jooksul;
- ☞ tagasinõuded on periodiseeritud kuni 5- aastasele eeldatavale laekumisperiodile;
- ☞ kindlustuskohustuseta või välisriigi sõiduki hüvitiste tagasinõuded realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustised;

- 📌 finantsinvesteeringud laekuvad vastavalt lepingus toodud tähtajale;
- 📌 edasikindlustuse varad realiseeruvad samal perioodil kui nendega seotud kohustised.

Rahavoogude diagrammi koostamisel on kasutatud hinnangut, kus inflatsioonitegur liigub 0%-lt 2,0%-ni järgneva kümne aasta jooksul ja jääb sealt edasi samaks. Kasutatud riskivaba rahahind on toodud tabelis 11.1.

Tabel 11.1. Riskivaba rahahind

Euroopa keskpank	aastad					
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30
EUR Sovereign SPOT 31.12.2018	-0,75%	-0,40%	0,21%	0,67%	0,91%	0,91%
EUR Sovereign SPOT 31.12.2017	-0,74%	-0,33%	0,40%	0,96%	1,25%	1,25%

Tabel 11.2. Diskonteerimata rahavoogude diagramm

tuhanded eurod	rahavoo perioodid aastates						
	kuni 1	1-5	5-10	10-20	20-30	üle 30	kokku
varad	17 301	3 521	465	124	38	3	21 452
kohustised	2 281	936	374	529	193	17	4 330
neto rahavoog 31.12.2018	15 020	2 585	91	-405	-155	-14	17 122
varad	13 068	5 227	660	123	49	6	19 133
kohustised	2 325	791	394	568	191	8	4 277
neto rahavoog 31.12.2017	10 743	4 436	266	-445	-142	-2	14 856

Tabel 11.3. Intressiriskile avatuse test

tuhanded eurod	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnüüdis väärtus	Kui normaliseeritud diskonteerimisel kasutatav määr					
			suureneb 50bp	väheneb 50bp	suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp
			varad	21 468	21 474	-80	83	-156
kohustised	4 580	4 569	-105	114	-202	239	-374	525
neto rahavoog 31.12.2018	16 888	16 905	25	-31	46	-70	72	-172
varad	19 004	19 139	-86	89	-168	181	-325	378
kohustised	4 468	4 475	-111	99	-205	217	-371	487
neto rahavoog 31.12.2017	14 536	14 664	25	-10	37	-36	46	-109

Tabel 11.4. Inflatsiooniriskile avatuse test

tuhanded eurod	bilansiline väärtus	rahavoo puhasnüüdis väärtus	Kui aastase püsiva makse arvutamisel kasutatav inflatsioonimäär					
			suureneb 100bp	väheneb 100bp	suureneb 200bp	väheneb 200bp	suureneb 400bp	väheneb 400bp
perioodilised hüvitised 31.12.2018	1 657	1 749	196	-168	426	-313	1 017	-548
perioodilised hüvitised 31.12.2017	1 661	1 686	189	-163	408	-304	961	-535

Lisa 12. Tulu teenitud kindlustusmaksetest

	2018	2017
piirikindlustuse teenitud kindlustusmaksed	26 126	27 719
piirikindlustuse kindlustusmaksed	26 782	28 500
EPE muutus	-656	-781
automaatkindlustuse kindlustusmaksed (ALK)	862 510	654 439
ALK esitatud kehtivate makseteatiste summa	1 963 977	1 677 310
ALK esitatud makseteatiste ebatõenäoliselt laekuv osa	-1 101 467	-1 022 871
lepinguta sõidukite menetlus (LSM)	2 329	-8 383
LSM lootusetute nõuete laekumine	2 329	4 782
LSM nõuete mahakandmine	0	-13 165
kokku tulu teenitud kindlustusmaksetest	890 965	673 775

Liikluskindlustus rakendub automaatselt sundkindlustusena (automaatne liikluskindlustus), kui sõiduki suhtes on kindlustuslepingu sõlmimise kohustus täitmata. Sundkindlustuse kindlustussuhe tekib LKFi ja kindlustuskohustusega isiku vahel. Kindlustuskohustusega isikul on kohustus tasuda kindlustusmaks, LKFiil on kohustus hüvitada sundkindlustusega sõidukiga tekitatud kahju.

31.12.2018 seisuga on 13 293 (2017: 13 637) automaatkindlustusega sõidukit. Näitajad alustatud ja lõpetatud menetluste kohta on toodud tabelis.

Tabel 12.1. Automaatse liikluskindlustuse menetlused

		2018	2017
algatatud menetlusi	tk	63 814	56 414
lõpetatud menetlusi, sh	tk	63 518	57 126
leping sõlmitud	tk	25 101	22 866
liiklusregistris andmed korrastatud	tk	38 417	32 577
esitatud nõudeid	tk	25 600	25 589
esitatud nõuete summa	eur	1 986 784	1 688 023
laekunud nõudeid	eur	754 583	648 247

Automaatse liikluskindlustuse ja Lepinguta sõidukite menetluse aruandeperioodi lõpu nõuete saldo ning hinnang nõuete väärtusele on toodud lisa 7 tabelis. Allahindlusel kasutatud eeldused ja hinnangud on kirjeldatud lisa 2.

Lisa 13. Tulud (va tulu teenitud kindlustusmaksetest, tagasinõuetest)

	2018	2017
liikmemaksu põhiosa (Lisa 19)	4 002 173	3 844 499
liikmemaksu lisaosa e CABAS (Lisa 19)	313 507	311 667
CABAS litsentsitasud autoremondiettevõtelt	88 214	82 390
kahjunõuete käsitlestas	38 540	18 984
VS-i haldamise tulu liikmetelt	2 896	1 904
muud	0	1 422
kokku	4 445 330	4 260 866

Lisa 14. Kulud

	2018	2017
tööjõukulud	-944 132	-904 217
koolitus, meeskonnatöö	-12 592	-15 055
kontori haldus	-160 419	-164 818
koostöö liikmete ja partneritega	-123 261	-79 379
it taristu kulud (rent+haldus+amort)	-343 733	-360 143
Cabas all-litsentsidena edasi esitatud kulud	-392 284	-381 646
ostetud teenused, muud tegevuskulud	-231 216	-217 151
kokku	-2 207 637	-2 122 409

Tabel 14.1 Tööjõukulud

	2018	2017
töötajad	-624 949	-589 406
juhatas	-279 843	-275 667
nõukogu	-18 360	-18 379
liikluskindlustuse lepitusorgan	-20 980	-20 766
kokku	-944 132	-904 217

LKFi oli aruandeperioodi lõpu seisuga töölepinguga töötajaid 19 (täiskohani ümardatult), juhatuse liikmeid neli ning nõukogu liikmeid kuus (2017: vastavalt 18, 4, 6).

Juhatus ja töötajate tasustamine põhineb põhipalkadel, mis on lepinguliselt fikseeritud. Juhatusel ja üksikutele töötajatele on lisaks põhipalgale ette nähtud ka tulemustasu komponent, mis ei moodusta samas määramat osa isiku aasta sissetulekust. Tulemustasu määramisel lähtutakse ennekõike juhatuse liikmete ja töötajate poolt aastaeesmärkide täitmisest ning see ei ole majandustulemustest otseselt sõltuv. Viimase põhimõtte läbi on välistatud juhatuse ja töötajate võimalik huvide konflikt ja majandustulemuste moonutamise vajadus võimalikust lühiajalisest isiklikust kasust lähtudes.

Alates 01.10.2014 lahendab liikluskindlustuse lepitusorgan liikluskindlustuse lepingust, kahju hüvitamisest, liikluskindlustuse seadusest või liikluskindlustuse seaduse alusel esitatud tagasinõudest tulenevaid vaidlusi.

Meeskonna arendamiseks on aruandeperioodil kulusid tehtud 7,5 (2017: 7,0) tuhat eurot. Muid olulisi soodustusi LKF oma töötajatele teinud ei ole.

LKF on moodustanud seltsingu Eesti Kindlustusseltside Liiduga kindlustussektori koostööülesannete säästlikuks täitmiseks.

Lisa 15. Neto esinenud kahjunõuded (vt lisa 10)

	makstud kahjud; regress (-)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahju-nõuded neto
2018							
kindlustustegevus	-99 980	12 656	-187 581	-25 698	226 786	13 507	-100 831
piirikindlustus	0	0	0	0	0	0	0
edasikindlustus	-73 372	12 656	-229 979	-25 698	226 786	-28 891	-31 825
maksejõuetus	-26 608	0	42 398	0	0	42 398	-69 006
tegevus garantiifondina	-861 652	0	260 339	-371 882	0	260 339	-750 109
kindlustuslepinguta sõidukid	-406 582	0	-113 316	0	0	-113 316	-293 266
tuvastamata sõidukid	-455 070	0	1 773	0	0	1 773	-456 843
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	0	0	371 882	-371 882	0	371 882	0
kokku	-961 632	12 656	72 758	-397 580	226 786	273 846	-850 940

	makstud kahjud; regress (-)	EDK osa makstud kahjudes	RNE muutus (+)kasv	RNE regressi muutus (-) kasv	EDK osa muutus (-)kasv	eraldise ja nõude muutus	kahju-nõuded neto
2017							
kindlustustegevus	-71 437	0	-33 229	0	3 405	-29 824	-41 613
piirikindlustus	-1 047	0	0	0	0	0	-1 047
edasikindlustus	-56 231	0	-53 544	0	3 405	-50 139	-6 092
maksejõuetus	-14 159	0	20 315	0	0	20 315	-34 474
tegevus garantiifondina	-718 802	0	-23 803	236 179	0	-23 803	-931 178
kindlustuslepinguta sõidukid	-301 170	0	247 034	0	0	247 034	-548 204
tuvastamata sõidukid	-417 632	0	-34 658	0	0	-34 658	-382 974
kindlustuskohustuseta või välisriigi sõidukid	0	0	-236 179	236 179	0	-236 179	0
kokku	-790 239	0	-57 032	236 179	3 405	-53 627	-972 791

2018. aasta makstud kahjude (arvestamata tagasinõudeid) hulgas on aruandeaasta juhtumite eest välja makstud kahjunõudeid summas 931 (2017: 863) tuhat eurot ja varasemate aastate juhtumite eest 551 (2017: 416) tuhat eurot.

RNE suurenemine 300 tuhat eurot, sisaldab aruandeaastal toimunud kuid 31. detsembri seisuga välja maksmata kahjunõuete summa suurenemist 472 tuhat eurot ning varasemate aastate välja maksmata kahjunõuete vähenemist summas 172 tuhat eurot.

Tulede ja kulude aruandes aruandeperioodil kajastatud negatiivne muutus real „Edasikindlustaja osa kahjunõuetes“ on mõjutatud ühest kahjujuhtumist, mille käsitlemis lõpetati ning nii seni kajastatud RBNS kui ka nõue edasikindlustusandjale kirjutati bilansist välja. Netomõju tulemile oli null, kuna juhtumi kogukahju ületas LKFi omavastutuse piiri.

Lisa 16. Kahjude kujunemine

Kahjude kujunemine sisaldab hinnanguid kahjunõude suurusele (ehk eraldisele) juhtumiaastal ning hinnanguid aruandeaastal. Esiolguks antud hinnangud kahjunõuetele ning käsitlemise protsessis saadud lisainformatsiooni põhjal tehtud hinnangud aruandeaastal erinevad kuni skaalal 4-26%, erandina on erinevus 2009 aasta juhtumitele ligi 40%.

Analüüsitud on juhtumiaastaid 2008 kuni 2018, varasemate perioodide kahjude eraldised on märgitud koondsummas. Perioodi 1993-2007 eraldiste suur maht ning neto- ja brutoeraldise erinevus tuleneb LKFi tegevusest edasikindlustusandjana, sh ka 2003-2004 andis LKF edasikindlustuslepingutest tulenevat kindlustuskatet, kuid nende aastate lepingutest LKF olulist kindlustusriski ei võtnud.

Analüüs ei hõlma kindlustuskohustuseta ja välisriigi sõidukite tekitatud kahjude eraldist summas 1 043,2 tuhat eurot, nende kindlustustehniline mõju tulemile ja netovarale on null.

kahjunõuded (tuhandes eurod)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	kokku
juhtumi aastal	540	765	372	505	681	727	664	798	926	1 313	1 025	8 314
1 aasta hiljem	678	623	357	444	664	652	588	630	847	1 232	-	-
2 aastat hiljem	581	615	262	443	635	642	584	593	819	-	-	-
3 aastat hiljem	538	583	342	442	642	637	561	589	-	-	-	-
4 aastat hiljem	524	547	343	442	574	636	553	-	-	-	-	-
5 aastat hiljem	524	454	345	442	574	636	-	-	-	-	-	-
6 aastat hiljem	524	454	345	442	574	-	-	-	-	-	-	-
7 aastat hiljem	529	454	345	442	-	-	-	-	-	-	-	-
8 aastat hiljem	529	454	345	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9 aastat hiljem	521	454	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10 aastat hiljem	520	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
kahjunõuete hinnang 31.12.2018	520	454	345	442	574	636	553	589	819	1 232	1 025	7 188
makstud kahjud kuni 31.12.2018	-514	-454	-345	-442	-574	-636	-553	-578	-804	-920	-726	-6 546
eraldis 31.12.2018	6	0	0	0	0	0	0	11	14	311	299	642
1993-2007 eraldis 31.12.2018												2 733
brutoeraldis kokku												3 376
edasikindlustusandja osa 1993-2007 eraldises 31.12.2018												41
netoeraldis kokku												3 334

Lisa 17. Rendilepingud

LKF kui rendilevõtja

LKF rentis aruandeaastal kasutusrendi tingimustel kontoriruumi. Perioodi kuludes on kajastatud kasutusrendimakseid summas 52,9 (2017: 54,7) tuhat eurot. Rendileping, mis algas 2011 septembrist on pikendatud (05.07.2016) kuni aastani 2021. Erakorralise ülesõtmise puhul teatatakse 30 päeva ette ning hüvitise määr on kahe kuu rendi summa (11,4 tuhat eurot), korraline ülesõtlemine ei ole võimalik. Kui mitte

arvestada uue 01.01.2019 kehtima hakkava standardi nõudeid, oleks rendimaksete summa 2019. aastal on 68,2 tuhat eurot ning aastatel 2020-2021 116,8 tuhat eurot (kehtiv leping lõpeb 2021 septembris).

CABAS tarkvara (lisa 18) kasutusõiguse ja turustamise eest on aruandeaastal makstud lepingulist litsentsitasu 340,0 (2017: 331,7) tuhat eurot. Lepingu lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 350,0 tuhat eurot). Rendimaksete summa 2019. aastal on ligikaudu 350,0 tuhat eurot, kehtiv leping pikeneb automaatselt 12 kuu võrra kui pooled ei soovi teisiti.

LKF kui rendileandja

Kasutusrenditingimustes on LKF sõlminud all-litsentsi lepingud CABAS tarkvara kasutamiseks autoremondiettevõtetega (lisa 18). 2018. aastal on kogutud autoremondiettevõtelt tarkvara kasutamise litsentsitasudena 87,6 (2017: 82,4) tuhat eurot. Kindlustusandjate jaoks on teenus liikmemaksu arvelt mahus 313,2 (2017: 311,7) tuhat eurot.

Lepingu lõpetamisel on etteteatamise tähtaeg 1 aasta (ehk 350,0 tuhat eurot), mis lepingujärgselt tuleb LKFile hüvitada CABAS-t kasutavate autoremondiettevõtete ja kindlustusandjate poolt.

Lisa 18. CABAS litsentsileping

Rootsi ettevõttega CAB Group AB kehtiva taastusremondi normeerimistarkvara CABAS litsentsilepingu pikkus on kolm pluss kaks aastat (alates juuli 2013) pikenedes automaatselt 12 kuu võrra kui osapooled ei otsusta teisiti. Projekti finantseerivad tarkvara kasutavad remondiettevõtted ja kindlustusandjad, s.t liikluskindlustuse garantiifondi vahendeid selleks ei kasutata.

Sõlmitud leping annab muuhulgas LKFile:

- 🔗 õiguse tarkvara kasutada;
- 🔗 ainuõiguse Eesti piires tarkvara kasutusõigustele litsentse väljastada;
- 🔗 õiguse määrata Eestis litsentsi hind.

Tulenevalt lepinguga saadud õigustest ja kohustistest on lepinguline suhe CAB Group AB-ga kajastatud kasutusrendina. (vt lisa 17). Kogu tarkvara kasutamise kulu Eesti turul kokku oli 400,7 (2017: 394,0) tuhat eurot.

31.12.2018 seisuga on CABAS-e kasutamise õigus 156 autoremondiettevõttel, 7 koolil, 10 kindlustusandjal ja LKFile.

Lisa 19. Tehingud seotud osapooltega

Seotud isikuteks loetakse (sulgudes vastavad tehingute aluseks olevad lepingud vms suhet reguleerivad dokumendid):

- 🔗 nõukogu liikmed (nõukogu reglement);
- 🔗 kindlustusseltsid (Liikluskindlustuse seadus, nõukogu otsused, edasikindlustuslepingud);
- 🔗 juhtkonna liikmed (töö- ja teenistuslepingud) ning nende lähisugulased ning nendega seotud ettevõtted.

Tehingud seotud osapooltega, mille puhul on olemas turg, on teostatud lähtudes tavapärastest turutingimustest, eesmärgiga tagada parim võimalik tulemus. Need tehingud, mille puhul turg puudub, on kinnitatud nõukogus.

Juhtorganid

Juhatause liikmete lepingute alusel arvestati juhatusele tasu (koos maksudega) 2018. aastal 279,8 (2017: 275,7) tuhat eurot. Nõukogu liikmetele on samal perioodil arvestatud tasu koos maksudega summas 18,4

(2017: 18,4) tuhat eurot. Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga.

MTÜ Eesti Kindlustusseltside Liit (EKsL)

Juhatuse liikmed Mart Jesse, Andres Piirsalu ja Lauri Potsepp on ka EKsL-i juhatuse liikmed. LKF ja EKsL tegutsevad ressursse ühiselt kasutades, millest tekib vajadus vastavate kulude jaotamiseks kahe finantseerimisallika vahel. Kulude jaotus on põhimõtteliselt läbi viidud järgnevalt:

- ☞ tööaja kasutuse hindamine ja sellele vastavad tööjõukulud;
- ☞ ülejäänud kulude jaotamine, lähtudes (rakendamise järjekorras): a) kulukandja päritolust, b) tööaja kasutuse (või vastavate tööjõukulude) proportsioonist, või c) võrdsest jagamisest.

2018. aastal on LKF ja EKsL arveldanud tegevuskulusid summas 176,6 (2017: 124,0) tuhat eurot.

Tabel 19.1 Tehingud LKFi liikmetega

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e CABAS	muud nõuded ja väljamaksed	kahju- nõuded (sh käsitluskulu)	2018
BTA	322 252	23 525	0	-1 903	343 874
COMPENSA	107 045	9 685	1 218	-7 840	110 108
DRAUDIMAS	637 350	49 286	9 080	-20 709	675 007
ERGO	762 689	54 960	0	-49 315	768 334
GJENSIDIGE	150 845	12 992	3 025	-2 177	164 685
IF	628 866	66 378	-686	-47 261	647 297
INGES	319 738	10 474	4 202	-16 987	317 427
QBE	36 000	0	0	-22 147	13 853
SALVA	290 128	17 702	-874	-1 589	305 367
SEESAM	350 040	27 706	3 434	0	381 180
SWEDBANK	397 220	40 799	5 075	-6 427	436 667
kokku	4 002 173	313 507	24 475	-176 355	4 163 800

saadud +, tasutud -	liikme- maksu põhiosa	liikme- maksu lisaosa e CABAS	muud nõuded ja väljamaksed	kahju- nõuded (sh käsitluskulu)	2017
BTA	256 060	23 908	200	-5 550	274 618
COMPENSA	98 938	2 122	2 200	-2 110	101 151
DRAUDIMAS	560 067	45 971	8 125	-13 607	600 555
ERGO	847 738	55 091	420	-42 384	860 865
GJENSIDIGE	198 758	13 348	3 909	-23 110	192 905
IF	681 911	76 004	417	-21 052	737 280
INGES	249 258	7 238	4 073	-11 056	249 513
QBE	36 000	0	24	-18 737	17 287
SALVA	297 723	18 917	-670	-14 301	301 669
SEESAM	302 559	26 185	3 497	-5 537	326 705
SWEDBANK	315 487	42 883	5 282	-5 886	357 765
kokku	3 844 499	311 667	27 477	-163 330	4 020 313

Tabel 19.2 Nõuded ja kohustised seotud osapooltega

	nõue	kohustus	nõue	kohustus
	31.12.2018	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2017
BTA	24 158	0	26 311	0
COMPENSA	8 085	0	5 840	0
DRAUDIMAS	49 557	0	43 930	0
ERGO	56 970	6 902	59 893	6 658
GJENSIDIGE	11 623	0	19 344	0
IF	37 979	1 781	48 440	2 480
INGES	28 461	1 493	19 842	4 243
QBE	18 000	4 615	12 000	3 537
SALVA	81 778	25 698	30 781	437
SEESAM	28 593	0	20 421	0
SWEDBANK	36 899	0	28 080	0
EKsL	58 307	0	14 963	0
kokku	440 410	40 489	329 845	17 354

Tabelis toodud nõuete saldo koosneb IFRS 15-ga kooskõlas esitatud nõuetest. Kohustiste hulgas on eraldiste koosseisus kajastatavaid kohustisi perioodi lõpu seisuga 40,0 (2017: 17,4) tuhat eurot.

Lisa 20. Tingimuslikud kohustised

Juhatuse liikmete kompensatsioon

Juhatuse liikmete kompensatsiooni suurus ennetähtaegse tagasikutsumise puhul on võrdne kuue kuu tasuga, seisuga 31.12.2018 oleks nimetatud summa suurus koos maksudega 111,2 (2017: 111,2) tuhat eurot.

Maksurevisjoni võimalik mõju

LKFis ei ole viimastel aastatel läbi viidud maksurevisjoni. Maksuhalduril on õigus kontrollida LKFi maksuarvestust kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendava maksusumma koos intressidega ning trahv. LKFi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksurevisjoni tulemusena tekkida LKFi oluline täiendav maksusumma.

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Mittetulundusühingu Eesti Liikluskindlustuse Fond nõukogule

Arvamus

Oleme auditeerinud MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2018 ning eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta tulude ja kulude aruannet, netovara muutuste aruannet, rahavoogude aruannet ja raamatupidamise aastaaruande lisasid ning aastaaruande koostamisel kasutatud peamiste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt MTÜ Eesti Liikluskindlustuse Fond finantsseisundit seisuga 31. detsember 2018 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga“. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt eetikakoodeksi nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie asjaomast vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon oluliselt lahkneb raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Meil ei ole sellega seoses millegi kohta aru anda.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ning õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt ning sellise sisekontrollisüsteemi eest nagu juhtkond peab vajalikuks, võimaldamaks raamatupidamise aastaaruande korrektset koostamist ja esitamist ilma pettustest või vigadest tulenevate oluliste väärkajastamisteta. Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv. Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamus. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mittevastamise

risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, vääresitiste tegemist või sisekontrolli eiramist;

- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;

- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;

- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/allkirjastatud digitaalselt/

Stan Nahkor

Vandeaudiitori number 508

Ernst & Young Baltic AS

Auditoorettevõtja tegevusloa number 58

Rävala pst 4, 10143 Tallinn

12. aprill 2019

MTÜ EESTI LIIKLUSKINDLUSTUSE FONDI MÜÜGITULU VASTAVALT EMTAK 2008-LE

EMTAK	Tegevusala	2018	2017
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine	88 214	82 390
65121	Kahjukindlustus	890 965	673 775
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus	2 896	1 904
		982 075	758 069

PLANEERITAVAD TEGEVUSALAD AASTAKS 2019

EMTAK	Tegevusala
46141	Masinate, tööstusseadmete, laevade ja õhusõidukite vahendamine, sh arvutite ja arvutitarkvara vahendamine
65121	Kahjukindlustus
63991	Mujal liigitamata infoalane tegevus